

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXIV П'ЯТНИЦЯ, 25 ТРАВНЯ 2007 РОКУ ЧИСЛО 21 VOL. CXIV FRIDAY, MAY 25, 2007 No. 21

У Биківні вшанувано пам'ять жертв тоталітарного режиму

Зліва: Президент України Віктор Ющенко, секретар Ради національної безпеки і оборони України Іван Плющ та голова Київської обласної державної адміністрації Віра Улянченко під час церемонії. Фото: УНІАН

КИЇВ. – 20 травня відбулась церемонія вшанування пам'яті жертв тоталітарного режиму на території Національного історико-меморіяльного заповідника „Биківнянські могили" під Києвом. Протягом 1936-1941 років у Биківнянському лісі здійснювалось масове поховання страчених органами НКВД у Києві осіб. За даними істориків, у Биківнянському лісі поховано близько 120-130 тис. осіб. *(УНІАН).*

Українські фільми на фестивалі в Каннах

Катерина Ющенко і Андрій Халпахчі на кінофестивалі в Каннах (Франція) 17 травня. Зліва: учасниця фестивалю. Фото: УНІАН

КАННИ, Франція. – 17 травня голова Міжнародного благодійного фонду „Україна-3000", дружина Президента України Катерина Ющенко представила на 60-му Каннському фестивалі Міжнародний кінофестиваль „Молодість", який проводиться в Україні з 1961 року і вже багато років підтримує Фонд „Україна-3000". Презентація кінофестивалю „Молодість", яка стала початком великої довгострокової програми представлення українського кіно у світі, відбулася у другий день Каннського фестивалю. Були представлені фільми „Два в одному" Кіри Муратової, „Обранець" Романа Балаяна, „Аврора" Оксани Байрак, „Біля річки" Єви Нейман.

Презентацію відкрили К. Ющенко та генеральний директор кінофестивалю „Молодість" Андрій Халпахчі. *(УНІАН).*

Український політикум мусить одужати
– заявляє Секретаріят Президента України

КИЇВ. – У вівторок, 22 травня, Віктор Балога, керівник Секретаріяту Президента України, оприлюднив заяву з метою з'ясувати ситуацію, котра склалася після рішення Віктора Ющенка припинити повноваження Верховної Ради 5-го скликання і призначити позачергові парляментські вибори.

Зокрема в цій заяві підкреслюється, що „визначений в президентському Указі день голосування – 24 червня – не скасований і залишається чинним. Президент погодився, що ця дата може бути перенесена для того, аби після швидкого кореґування виборчого і бюджетного законодавства забезпечити бездоганну процедуру обрання нового складу Верховної Ради, створити запобіжні механізми проти політичної корупції та монополізації владних повноважень.

Це був компроміс, на який Президент Віктор Ющенко пішов після того, як прем'єр-міністер Віктор Янукович погодився з ним у тому, що позачергові парляментські вибори – це єдиний спосіб подолання глибокої владної та політичної кризи. Керівника держави підтримали парляментські політичні сили, які діють як об'єднана опозиція".

В. Балога нагадав, що Президент неодноразово йшов на компроміси заради зміцнення та розвитку України. Так було у 2004 році, коли „пакетом" приймалися зміни до Конституції. Так було і в 2006 році, коли Президент вніс у Верховну Раду кандидатуру В. Януковича на посаду прем'єр-міністра, заручившись його письмовою ґарантією діяти згідно з Універсалом національної єдності, однак, цієї ґарантії не було дотримано.

На думку В. Балоги, „дехто розцінив такий підхід Президента як ознаку його слабкости. У Верховній Раді 5-го скликання почали творитися безчинства. Парляментська

(Закінчення на стор. 3)

Відновлено „Розриту могилу"

БЕРЕЗАНЬ, Київська обл. – 12 травня розпочалось відновлення кургану – „Розрита могила", оспіваного Тарасом Шевченком. Учасники відновлення, а серед них – представники Київщини, Донеччини, Сумщини, Полтавщини, Івано-Франківщини, Дніпропетровщини, Запоріжжя, привезли землю зі своїх теренів, щоб гідно вшанувати „наших прадідів великих" і виконати заповіт Т. Шевченка.

9 жовтня 1843 року Т. Шевченко, перебуваючи з візитою у князя Миколи Рєпніна в Березані, відомого своїм змаганням з імперією за автономію України, написав „Розриту могилу", яка починається сумною констатацією:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?

Кратер обабіч залізничної колії саме і був тією розритою могилою неподалік селища Хмелевик, між Березанню та Яготином, про яку писав Т. Шевченко. Про це знають усі місцеві мешканці, які приходять до цього священного місця так само, як і за царя, як і за радянських часів. Громадська ініціятива „Народна Шевченківська премія" також закликала всіх українців виконати заповіт Т. Шевченка та відновити Козацьку могилу.

На поклик відгукнулися представники Українського звичаєвого козацтва (М. Ганич), Козацького братства звичаєвого бойового мистецтва „Спас" (О. Корнієнко, О. Бабич), Козацька громада „Звичаєве братство" (М. Година), Козацьке товариство „Козацька вежа" (О. Гнибіда), українські громади Києва та ін. Навіть з відомої в світі своїми морськими походами козацької чайки „Пресвята Покрова" прибув Василь Нелуп.

Меморіяльний знак на „Розритій могилі".

13 травня відновлення „Розритої могили" було завершене. Участь в ньому взяло понад 100 осіб віком від 12 до 75 років.

О. Черненко,
президент товариства
„Захистимо Хортицю"

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

КС розглянув перший указ Президента

КИЇВ. — Конституцій суд (КС) України закрив провадження у справі щодо конституційности першого указу Президента Віктора Ющенка про розпуск Верховної Ради, повідомив 21 травня виконуючий обов'язки голови КС Валерій Пшеничний. Після закриття провадження КС розпочне письмовий розгляд подання щодо конституційности другого указу Президента про розпуск парляменту. Звільнений Президентом з посади суддя КС Валерій Пшеничний запевняє, що рішення суду щодо указу Президента про розпуск парляменту буде леґітимним. Раніше представники Секретаріяту Президента висловлювали сумнів щодо правомірности такого рішення через те, що троє звільнених Президентом суддів – Валерій Пшеничний, Сюзанна Станік та Володимир Іващенко – продовжують виконувати свої повноваження. В. Пшеничний називає себе виконуючим обов'язки голови КС та звинувачує Президента у спробі чинити перепони його діяльності. (*ББС*)

Голова ПАРЕ – в Києві

КИЇВ.—Президент Парляментської асамблеї Ради Европи (ПАРЕ) Рене Ван дер Лінден прибув до України з дводенною візитою. 22 травня гість з Страсбурґу зустрівся з головами релігійних громад. Напередодні Р. Ван дер Лінден провів переговори з Президентом, прем'єром та провідниками парляментських фракцій. Р. Ван дер Лінден наголошує, що приїхав для того, щоб сприяти порозумінню між політиками. За його словами, якби українські посадовці дбали про суспільство, то ніколи б не допустили затягування кризи на місяці. На зустрічі з Віктором Ющенком, за повідомленням президентської сторони, глава держави підкреслив, що досягнення політичних домовленостей більш важливе, аніж очікування рішення Конституційного суду, яке, на його думку, може тільки загострити кризу. (*Радіо „Свобода"*)

Сперечаються щодо пам'ятника С. Петлюрі

ПОЛТАВА. — У Полтаві триває суперечка щодо намірів спорудити пам'ятник військовому командувачеві Української Народної Республіки Симонові Петлюрі у місті, де він народився. Поставити пам'ятник С. Петлюрі запропонувала „Наша Україна", Українська народна партія та губернатор Полтавщини Валерій Асадчев. Проти висловилася міська рада Полтави, депутати обласної ради від Партії Реґіонів та комуністи. Комуністична влада в Україні десятиріччями вела пропаґанду проти С. Петлюри та інших діячів УНР, називаючи їх буржуазними націоналістами і ворогами народу. С. Петлюра був Головним отаманом військ УНР та головою Директорії УНР. Він народився в 1879 році, навчався в Полтавській духовній семінарії, а загинув у 1926 році в Парижі від рук анархіста Шварцбарда, аґента НКВД. (*ББС*)

Нові вибухи на складах у Новобогданівці

ЗАПОРІЖЖЯ. — Двоє піротехніків загинули 18 травня внаслідок вибухів на базі ракетних боєприпасів неподалік села Новобогданівка Запорізької области. Ще одного сапера поранено і доставлено до шпиталю. За даними Міністерства з надзвичайних ситуацій (МНС) під час плянових робіт на базі здетонували боєприпаси, що залишились після серії вибухів і пожеж у 2004 і 2006 роках. Один з піротехніків загинув на місці, а інший помер по дорозі до лікарні. Усі праці на базі призупинено, а на місці працює слідча комісія МНС. (*ББС*)

Колишній Посол США в Україні – про українську кризу

ВАШІНҐТОН. — Заходові важко підтримувати активні стосунки з Україною, поки уряд і парлямент займаються політичною кризою. Таку думку висловив 18 травня колишній Посол США в Україні Стівен Пайфер. Він також вважає, що через розтягнуту кризу Україна не проводить послідовну політику, не завершує вступ до СОТ і не створює відкритий інвестиційний клімат. А можлива спроба відіслати уряд у відставку принесе чергове загострення, вважає С. Пайфер. Якщо українцям вдасться вирішити кризу самотужки, це буде свідченням зрілої демократії, зазначив він. С. Пайфер також вважає, що проведення позачергових виборів не досить для розв'язання кризи, і закликає українських політиків внести законодавчі зміни, які б унеможливили конфлікт між гілками влади у майбутньому. (*Радіо „Свобода"*)

Відкрито Пантеон загиблих у боях з військами НКВД

РІВНЕ. — Першу чергу Пантеону загиблих вояків Української Повстанської Армії (УПА) відкрито 18 травня у лісовому масиві (урочище Гурби) у Здолбунівському районі. У Пантеоні перепоховано останки 27 вояків УПА, знайдені у цих місцях. У церемонії перепоховання та відкриття Пантеону взяли участь керівники области та інші представники місцевої влади, учасники Всеукраїнської асамблеї лавреатів Національної премії ім. Тараса Шевченка, політики, представники громадськости, ветерани УПА з Рівненської та сусідніх областей. Панахиду провів Митрополит Рівненський та Острозький Української Православної Церкви Київського патріярхату Євсевій. Пошукові роботи у цьому місці буде продовжено, а повністю меморіял буде збудовано до кінця цього року. Історики та дослідники стверджують, що саме в районі урочища Гурби у квітні 1944 року відбувся найбільший бій УПА з військами НКВД. Тоді п'ять тисяч повстанців, більшість з яких становили необстріляні та слабоозброєні новобранці з навколишніх сіл, виявились оточеними майже 30 тис. бійців НКВД, яких підтримували танки і гармати. Незважаючи на великі втрати, значній частині повстанців усе ж вдалося прорвати кільце оточення. *(„Кореспондент")*

Новий акт вандалізму на монументі Героям Крут

КРУТИ. — У Чернігівській області 21 травня порушено кримінальну справу за фактом вандалізму над пам'ятником героям Крут, спорудженого на честь київських студентів та учнів, які загинули, захищаючи Українську Народну Республіку від армії більшовицької Росії. Зловмисники залили монумент фарбою і нанесли, як сказано у повідомленнях, грубі антиукраїнські гасла. На меморіяльній плиті, де викарбувано слова гимну, вони розпалили багаття. Наразі на місці злочину працюють слідчі. Неподалік правоохоронці знайшли порожню каністру з-під фарби. Один з написів, який вони залишили, можна прочитати як „Слава Росії". Інший напис було зроблено на капличчі неподалік, де білою фарбою було написано лайку. Керівник СБУ Валентин Наливайченко запевнив, що спецслужба допомагатиме міліції у пошуках зловмисників. Пам'ятник обливають фарбою вже вдруге. За словами одного з творців монумента Бориса Дєдова, перший раз акт вандалізму було скоєно відразу після відкриття монументу. Тоді зловмисників так і не знайшли. (*ББС*)

За кошти з фундації Антоновичів навчатимуть студентів зі Сходу

ЛЬВІВ. — У суботу, 19 травня, ректорові Українського Католицького університету, докторові церковної історії о. Борисові Гудзякові вручили нагороду Міжнародної фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів – 10 тис. дол. Фундацію засновано 30 грудня 1980 року в США і занесено до урядових реєстрів як доброчинну корпорацію. Основні завдання і цілі фундації – сприяння розвиткові української культури у різних сферах: літературі, історії, мистецтві, гуманітарних науках. Першим лавреатом нагороди фундації був Василь Барка. Наступними – Орест Субтельний, Наталя Лівицька-Холодна, Богдан Кравченко, Леонід Плющ, Ліна Костенко, Іван Дзюба, Іван Драч, Роман Федорів, Ігор Калинець та багато інших. Д-р о. Б. Гудзяк каже, що для нього велика честь бути у одному списку з цими відомими особистостями. За його словами, кошти, вручені О. Антоновичем, використають на навчання студентів з Східної України. О. Антонович особисто передав о. Б. Гудзякові нагороду. (*„Високий Замок"*)

Конфлікт довкола фресок Бруно Шульца

ГАЙФА, Ізраїль. — Конфлікт довкола настінних малюнків дрогобицького мистця Бруно Шульца, вивезених працівниками єрусалимського музею „Яд Вашем", може бути вирішено вже найближчим часом. Між Ізраїлем та Україною тривають перші консультації щодо визначення майбутнього фресок. Уперше від початку скандалу навколо фресок Б. Шульца, який вибухнув шість років тому, у справі помітився певний прорив. За даними з ізраїльських джерел від 16 травня, початкова позиція України полягає у тому, щоб офіційно Ізраїль визнав факт протизаконности вивезення малюнків Б. Шульца. В обмін на це Київ готовий віддати фрески у довготривалу оренду єрусалимського музею. Водночас гамбурзький режисер Беньямін Гайслер, який віднайшов малюнки Б. Шульца у Дрогобичі взимку 2001 року, сказав, що рішення України відмовитися від повернення фресок Б. Шульца було б хибним, оскільки це леґітимізувало б незаконне переміщення мистецьких скарбів. „Особливо тепер для України ця малюнкова спадщина є важливішою, ніж для Ізраїлю", – наголосив Б. Гайслер. *(„Німецька хвиля")*

Уряд скасував квоти на експорт зерна

КИЇВ. — Кабінет міністрів України 16 травня скасував квоту зерна на експорт, повідомив віцепрем'єр Віктор Слаута. Після засідання уряду він відзначив, що уряд ухвалив рішення, яким ліквідував „обсяги квот на пшеницю та суміш пшениці з житом, експорт яких підлягає ліцензуванню в 2006-2007 маркетинґовому році". В. Слаута відзначив, що на нинішньому етапі в країні накопичено 3 млн. тонн зернових. (*„День"*)

У Дніпропетровську відкрили „госпіс" для хворих на СНІД

ДНІПРОПЕТРОВСЬК, — У Всесвітній день пам'яті померлих від СНІДу 20 травня у Дніпропетровську відбулося офіційне відкриття „госпісу" для хворих на синдром імунодефіциту. Проєкт фінансує Міжнародний альянс з боротьби з ВІЛ-СНІДом. Нове відділення працюватиме при стаціонарному відділенні Дніпропетровського обласного центру профілактики та боротьби з ВІЛ-СНІДом. Пацієнтам „госпісу" в будь-який час будуть доступні послуги всіх спеціялістів, які працюють у центрі. Тепер відділення розраховане на 15 пацієнтів. Крім лікарів, у відділенні працюватимуть психологи. Застосовуватимуть тут і поширений у західньоевропейських країнах досвід добровільної праці, особливо тих людей, які самі є носіями вірусу або ж наркоманами, що проходять курс реабілітації. (*„Німецька хвиля"*)

Зруйнували пам'ятник українцеві під Москвою

МОСКВА. — В місті Апрелєвка, під Москвою, демонтовано пам'ятник українському льотчикові Василеві Пойденкові, уродженцеві Запоріжжя. Голова адміністрації міста Володимир Кутуков заявив 21 травня, що пам'ятник демонтовано у зв'язку з розширенням Київського шосе, і у бюджеті передбачені кошти на його перенесення. Раніше Міністерство закордонних справ України звернулось до МЗС Росії з проханням надати інформацію про правові підстави демонтажу пам'ятника В. Пойденку. Лейтенант В. Пойденко захищав Москву під час війни і загинув в бою. Як відомо, Росія висловлювала обурення під час демонтажу пам'ятника невідомому воякові в Естонії, а згодом протестувала з приводу плянів влади Львова демонтувати пам'ятники радянської доби. (*ББС*)

Очікуються зміни імігpаційних правил в США

ВАШІНҐТОН. – 23 травня „Washington ProFile" повідомила, що Палата Представників Конґресу США почала обговорення законопроєкту, який може кардинально змінити імігpаційні правила США.

Одним з наслідків цієї реформи може стати скасування популярної візової льотерії. Закон передбачає ряд важливих змін. Американські працедавці будуть зобов'язані перевіряти наявність права на роботу в США у всіх співробітників, а всі працівники будуть зобов'язані пред'являти більш переконливі і перевірені документи, що засвідчують особу. Паралельно будуть вжиті заходи, які ускладнять фальшування необхідних документів і збільшать покарання за ці порушення.

Вперше буде створено новий тип візи (категорія „Z") для тимчасових працівників, які займають робочі місця, на які не претендують американці. Щоб ця програма мала справді тимчасовий характер, працівники будуть обмежені трьома дворічними термінами, між якими вони повинні будуть не менше року проводити за межами США. Тимчасовим працівникам буде дозволено привозити з собою найближчих родичів лише при наявності фінансової можливости утримувати їх і оплаченого медичного забезпечення. Щорічно буде дозволено видавати 400 тис. подібних віз. Крім того, будуть видаватися особливі підтипи цієї візи для людей, які бажають працювати сезонно у сільському господарстві.

Прийнято принципове рішення, що нелеґальні імігранти не підлягають амнестії. Тим нелеґалам, які мають намір припинити тіньове існування, буде надано випробувальний термін. Крім цього, вони повинні будуть пройти перевірку, продовжувати працювати, не мати судимостей, сплатити кару за незаконний в'їзд у США і одержати посвідчення особи, володіючи яким вони зможуть подати заяву на візу категорії „Z".

Через декілька років власники віз категорії „Z" зможуть подати заяви на надання їм права на постійне проживання і працю в США („ґрін-карта"), але лише після того, як вони сплатять додаткову кару розмірі 4 тис. дол., виконають вимоги про прискорене вивчення англійської мови, стануть у чергу, поки будуть розглядатися заяви, подані раніше, повернуться на батьківщину для подання звідти заяви на „ґрін-карти", а також продемонструють наявність факторів для надання віз за новою системою (мається на увазі необхідний рівень освіти чи професійних навичок і досвіду проживання в США).

Передбачається створити систему відбору нових імігрантів, виходячи з наявности в них таких навичок і якостей, які принесуть користь США. Відповідно до цього майбутнім імігрантам, які подають заяви на постійне проживання в США, будуть нараховуватися точки за кваліфікацію, освіту й інші якості.

Також вперше в історії США розпочато спробу припинення так званої „ланцюгової міґрації", коли леґальні імігранти одержують можливість вивезти в США членів своїх родин. Нині передбачається реформувати імігpаційну систему для поліпшення балансу між двома факторами – наявністю сімейних зв'язків і економічних потреб США.

Нині діюча система привела до того, що майже дві третини виданих „ґрін-карт" дістаються родичам громадян США. Відповідно до нового закону, право подібного виклику одержать тільки батьки і неповнолітні діти.

Повнолітнім дітям, братам, сестрам і більш далеким родичам це буде заборонено. Паралельно буде створено новий тип віз – спеціяльно для батьків, за якими батькам буде дозволено реґулярно і на тривалий час приїжджати до своїх дітей у США.

Закон припускає скасування візової льотерії, яка проводиться щорічно.

У цей час цей законопроєкт обговорюється в Конґресі США, і цілком ймовірно, що в нього буде внесено серйозні зміни. *(„Кореспондент").*

З приводу віз громадянам України

У зв'язку з появою в деяких засобах масової інформації вісток стосовно вивчення проблем, з якими зустрічаються українці при отриманні віз у посольствах країн-членів Европейського союзу прес-служба Міністерства закордонних справ (МЗС) України повідомляє, що 3 травня відбулася зустріч міністра закордонних справ Арсенія Яценюка з послами Німеччини (Р. Шеферс), Портуґалії (Ж. Вієгаш) та головою Представництва Европейської комісії в Україні І. Боутом на їхнє прохання. У ході бесіди сторони висловили свої позиції з питання здійсненого дослідження видання віз та обмінялися думками щодо визначення шляхів і механізмів спрощення процесу видання віз українським громадянам.

Процес видання віз дуже часто викликає обґрунтовану критику, а подекуди і незадоволення українських громадян. Відповідно, МЗС вважає своїм обов'язком реаґувати на численні звернання тих осіб, які натрапляли на проблеми під час отримання віз. Дослідження проводилося поза консульськими установами, на українській території, стосувалося виключно українських громадян і в жодній мірі не зашкодило праці консульських установ. Зазначаємо, що це суверенне право України – опитувати українських громадян на українській території.

Аналіза підтвердила існування самої проблеми та вказала на існуючі труднощі, з якими зустрічаються українські громадяни. Провели її студенти Дипломатичної академії, чому, до речі, передували такі ж дослідження у 2005 та 2006 роках.

МЗС готове до подальших переговорів з посольствами країнами-членів ЕС з метою погодження позицій сторін та вироблення механізмів, які б привели до спрощення процедури видавання віз і, в той же час, не вплинули на існуючі внутрішні процедури розгляду візових заяв кожної зі сторін. МЗС сподівається, що підписання угоди про спрощення візового режиму між Україною та ЕС власне і буде тим серйозним механізмом, який значно спростить процедуру видавання віз українським громадянам.

Посольство України в США

Український...

(Закінчення зі стор. 1)

коаліція, зформована, м'яко кажучи, небездоганно, увійшла у смак і почала розширюватися до конституційної більшости відверто неконституційним способом, через підкуп і ганебне зваблювання депутатів... Президент як ґарант Конституції був змушений покласти цьому край. Він розпустив Верховну Раду, бо парляментська криза загрожувала вже всьому суспільству та державі. Протиотрутою від важкої недуги визначено позачергові вибори.

4 травня Президент і прем'єрміністер продемонстрували своїй країні та світові спільне розуміння того, що тільки виборча кампанія приведе до оздоровлення влади, убезпечення її від кризових рецидивів. Перспектива виборів стала дуже чіткою.

Водночас поведінка коаліційних сил, рупором яких виступив голова Верховної Ради 5-го скликання Олександер Мороз, дала суспільству сигнал протилежного змісту. Виконання домовленостей між Президентом і прем'єром загальмувалося настільки, що можна говорити про їхнє бойкотування... Нагромадилися додаткові попередні умови на зразок змін до Конституції та їхнього обов'язкового схвалення Конституційним судом, чи створення реєстру виборців. Однак, вони не розв'язують проблем.

Це – категорично неприйнятна позиція. Затягування з виборами створює реальний ризик того, що український політикум ніколи не одужає, а Україна перетвориться на державу, де слова „закон" і „демократія" незабаром вийдуть з ужитку...

На сьогодні є два сценарії розвитку подій: через позачергові вибори до Верховної Ради – об'єднання Сходу і Заходу країни на спільних цінностях, або подальша монополізація влади з невідворотними наслідками, які люди відчують дуже швидко.

Президент ніколи не допустить втілення другого сценарію.

Переконаний у необхідності цього тижня остаточно узгодити всі рішення щодо позачергових виборів до Верховної Ради. Суспільство нарешті має отримати відповідь на питання про календарну дату голосування і готовність політичних сил взяти участь у виборчій кампанії. Зволікати з цим неприпустимо й глибоко аморально. Завершення затягнутих переговорів виведе український політикум на пряму дорогу до формування якісно оновленої влади, яка розумітиме відповідальність перед країною та народом у первісному, а не спотвореному значенні...

Важливо забезпечити широку участь партій у позачергових виборах до Верховної Ради. Неучасть у виборчих перегонах когось із міцних гравців, зокрема партій, які мають парляментське представництво, з точки зору відповідальности перед виборцями і державою абсолютно неприпустима. Адже іґнорування виборів означає появу нових ліній напружености в суспільстві та країні...

Варто об'єднувати людей навколо ціннісних ідей і гасел, які зміцнюватимуть Україну. Дбати про це має не лише Президент, а й політичні сили, які вже мають або невдовзі одержать суспільне визнання і підтримку. Час гри на знищення вже минув, настає пора змагання з метою розвитку.

США та Україна діють спільно проти ядерної контрабанди

КИЇВ. — Національна адміністрація з ядерної безпеки (НАЯБ) Міністерства енерґетики США та Державна прикордонна служба України 21 травня увели до експлуатації обладнання для виявлення радіяції у пункті пропуску Кучурган на українсько-молдовському кордоні. Ця спільна церемонія стала визнанням співпраці урядів США і України у запобіганні незаконному переміщенню ядерного і радіоактивного матеріялу через кордони України.

За виконавчою угодою від 2005 року між США та Україною, програма „Друга лінія оборони" надає Державній прикордонній службі України допомогу для перепідготування кадрів, передає обладнання з виявлення радіяції на прикордонних переходах. В рамках цієї допомоги Програма розмістила обладнання з виявлення радіяції у п'яти пунктах кордону України. НАЯБ продовжуватиме співпрацю, буде обладнано ще 25 пунктів.

У церемонії взяли участь Посол США в Україні Вілям Тейлор, заступник міністра енерґетики США з питань міжнародної співпраці і захисту матеріялів Дейвид Гайзенґа та Голова Державної прикордонної служби генерал-полковник Микола Литвин.

Програма „Друга лінія оборони" співпрацює з урядами інших країн з встановлення спеціялізованого обладнання для виявлення радіяції на прикордонних переходах, на летовищах та морських портах і навчання персоналу виявляти незаконно переміщувані ядерні й інші радіоактивні матеріяли. На сьогодні Програма встановила обладнання у більш ніж 100 пунктах по всьому світі.

Посольство США в Україні

ФОТОЦИТАТА ТИЖНЯ

Народний депутат Олександер Голуб (КПУ) перед початком пленарного засідання Верховної Ради України в Києві 15 травня виставив плякат: „2007 – розпуск Ради? 2008 – розпуск Президента!".

Фото: УНІАН

АМЕРИКА І СВІТ

Демократична більшість поступилася Дж. Бушеві

ВАШІНҐТОН. — У суперечці з приводу бюджетних асиґнувань на війну в Іраку демократична більшість у Конгресі США поступилася Президентові Джорджеві Бушеві. Всупереч початковим намірам, у новому законопроєкті про бюджет не буде встановлено жодних термінів виведення американських військ з Іраку. Нагадаємо, на початку травня Дж. Буш наклав вето на закон про бюджет, оскільки у ньому передбачалося виділення додаткових коштів на війну в Іраку лише за умови призначення точної дати виводення американських військ з цієї країни. Демократи мають більшість в обох палатах американського Конґресу, однак, недостатню, аби подолати президентське вето. Закон передбачає 100 млрд. дол. на військові акції в Іраку та Афганістані. *(„Німецька хвиля")*

Зустріч ЕС завершилася суперечкою

ВОЛЗЬКИЙ УТЬОС, Росія. — Зустріч Европейського союзу і Росії завершився 18 травня суперечкою між двома сторонами з приводу прав людини. Президент Володимир Путін звинуватив Естонію і Латвію у порушенні прав етнічних росіян, твердячи, що ставлення до них не є гідним для Европи. У свою чергу, президент Еврокомісії Хозе Мануель Барозу сказав, що коли Росія має суперечку з однією з країн ЕС, то вона має проблему з цілим Европейським союзом. Підсвідома мова жестів і поведінка керівників ЕС та президента В. Путіна на спільній пресконференції видавала усе. Не те, щоб їм не було про що говорити, але їхні погляди зараз майже повністю протилежні. Естонія стала лише одним з каменів спотикання. Прохолоди у взаєминах додавало невдоволення европейців все аґресивнішою російською закордонною політикою і заявами Москви, що Захід не хоче визнати за Росією права повернутися на її „заслужене місце" на міжнародній арені. Росія до Европи ближче, і є також проблема залежности від російських енерґоносіїв. Є розбіжності в самому Евросоюзі. Варто зауважити, що в Европі приходить до влади покоління політиків, яке не обовязково продовжуватиме лінію своїх попереників. І їм, а також керівникам у Москві і Вашінґтоні, очевидно, доведеться давати раду новій фазі у їхніх взаєминах, яка є частиною процесу зміни балянсу сил у світі. *(ББС)*

ЕС намагається полагодити конфлікт між Польщею та Росією

МОСКВА. — Президент Росії віддав вказівку урядові активізувати діялог з Евросоюзом, щоб подолати кризу довкола заборони на імпорт м'яса з Польщі. Еврокомісія запропонувала 21 травня Москві консультації з цієї проблеми: „Ми щойно запропонували російській стороні переговори на рівні експертів. Відтак дата ще не призначена. Але ми хочемо почати діяти якомога швидше і домогтися успіху". Москва заборонила поставу, заявивши, що польська м'ясопродукція не відповідає нормам ЕС. Варшава вважає, що заборона має суто політичне підґрунтя і, у відповідь, бльокувала переговори між Росією та ЕС щодо нового договору про співпрацю. Термін дії старого договору вичерпався наприкінці минулого року. Росія заявляє, що польська сільськогосподарська продукція не відповідає її стандартам якости. *(Радіо „Свобода")*

Білорусь – новий союзник Ірану

МІНСЬК, Білорусь. — Білорусь та Іран 21 травня домовились розширювати співпрацю у нафтоґазовій сфері. Мінськ отримав пропозицію видобувати в Ірані нафту і газ, переробляти та вивозити сировину, заявив президент Білорусі Олександер Лукашенка після переговорів зі своїм іранським колеґою Махмудом Ахмадінеджадом. О. Лукашенко також заявив: „Багато підходів керівництва ісламської республіки Іран у вирішенні міжнародних прблем співзвучні нашому баченню справедливого світового устрою. Я переконаний, що Іран, з його багатющою історією, культурою, надзвичайно потужним економічним потенціялом має можливість стати одним з найвпливовіших центрів світової спільноти". Президент Ірану М. Ахмадінеджад перебував у Мінську з дводенною візитою. *(Радіо „Свобода")*

Новий уряд у Франції

ПАРИЖ. — Президент Франції Ніколя Саркозі 18 травня оголосив склад нового уряду. До уряду увійшли кілька представників опозиційних партій: міністром оборони призначили центриста Ерве Морена, а міністром закордонних справ — одного з найвідоміших соціялістів Бернара Кушнера, співзасновника гуманітарних організацій „Лікарі без кордонів" і „Лікарі світу". Б. Кушнер на початку 2003 року позитивно висловився про міжнародне втручання в Іраку, але проти війни, за формулою „ні війни, ні Садама". Він також різко критикує владу США за те, що вона „не бере до уваги науку з минулого". Представники лівих сил висловили розчарування тим, що Б. Кушнер увійшов до уряду. У кабінеті 15 міністрів — сім жінок і вісім чоловіків. Минулого тижня Президентом Франції обрали Н. Саркозі, який 17 травня призначив Франсуа Фійона головою уряду. *(Радіо „Свобода")*

У Багдаді вбито двох співробітників ABC News

БАГДАД, Ірак. — В Іраку 17 травня загинули двоє співробітників американської телекомпанії „ABC", повідомляється на сайті телекомпанії, з посиланням на президента корпорації Дейвида Вестіна. У висліді нападу невідомих загинули оператор 33-річний Аля Ульдін Азіз і звукооператор 26-річний Саїф Лаїт Юсуф, сказано в заяві компанії. Вони поверталися додому з праці, коли їхнє авто на двох автомобілях заблькували невідомі бойовики і зажадали вийти. Всю ніч чоловіки вважалися зниклими безвісти, і лише вранці про їхню смерть було оголошено офіційно. „Вони насправді були нашими вухами і очима в Іраку. Там багато місць, де чужоземцям з'являтися небезпечно, але у нас була хоробра знімальна група. Тепер вони померли, а ми без них осліпнули", – заявило керівництво телекомпанії. У оператора А. Азіза залишилася сім'я: дружина, мати і дві доньки. У С. Юсуфа залишилася наречена, мати, а також брати і сестри. Журналісти і співробітники ЗМІ в Іраку часто піддаються нападам. За даними Комітету з захисту журналістів, за більш ніж чотири роки війни в Іраку загинули 102 журналісти і 39 співробітників ЗМІ, взято в заручники 48 журналістів. *(УНІАН)*

Російська Православна Церква об'єдналася

МОСКВА. — Російська Православна Церква за кордоном об'єдналася з материнською Церквою після 80 років розколу, викликаного більшовистською революцією. Документ про возз'єднання уклали у Москві Патріярх Російський Алексій II та керівник Російської Православної Церкви за кордоном Митрополит Лавр. Урочиста церемонія з цього приводу відбулася у Храмі Христа Спасителя 17 травня. Президент Росії Володимир Путін назвав об'єднання історичним. Російська Закордонна Православна Церква веде свій родовід від часів громадянської війни після більшовицької революції 1917 року. Коли більшовики здобули перемогу над білим військом, єпископи та священики Російської Православної Церкви, що опинилися в екзилі, проголосили Закордонну Російську Православну Церкву на своєму синоді у Сербії 1922 року, а згодом перемістили керівництво церкви до Ню-Йорку. 1927 року Російська Закордонна Православна Церква розірвала стосунки з єрархією Московської Російської Православної Церкви, заявивши, що та опинилась під більшовицькою контролею. І вже 1991 року, після розвалу Радянського Союзу, було розпочато переговори щодо поновного встановлення розірваних зв'язків двох Церков російського православ'я. Колишня Церква емігрантів зберігатиме за собою право на власність за кордоном і право висвячувати своїх священників. Частина церковної ієрархії, проте, не полишила намірів перейти під омофор Константинопольської патріярхії. *(ББС)*

У палестинському таборі біженців точаться бої

ТРІПОЛІ, Ліван. — Другий день поспіль тривають бої між ліванськими військами та бойовиками пропрезидентського руху „Фатх" у палестинському таборі біженців. Медичні працівники 21 травня повідомили, що внаслідок чергового артилерійського обстрілу загинуло дев'ять цивільних палестинців. У місті Тріполі над районом, де розташований табір біженців, здіймаються величезні клуби вогнеметного диму. Посадові повідомляють, що близько 50 осіб, серед яких 27 вояків, були убиті 20 травня. Представники ліванських сил безпеки повідомляють, що один з убитих був серед підозрюваних бойовиків, яких звинувачують у невдалій змові підірвати поїзди в Німеччині минулого року. Сутички почалися після того, як поліція вчинила наїзд на схованки бойовиків „Фатх" у Тріполі, шукаючи осіб, підозрюваних у пограбуванні банку. Тим часом у Вашінґтоні представник Держдепартаменту США сказав, що дії ліванських сил безпеки проти, як він висловився, нападників-екстремістів, є законними. *(„Голос Америки")*

Принц Гері не поїде до Іраку на війну

ЛОНДОН. — Принц Гері не поїде до Іраку на війну, оголосив 16 травня начальник Генерального штабу Великої Британії генерал Ричард Данат. Принц заявляв, що прагне проходити військову службу з своїм військовим підрозділом, який відправляють у Басру. Королівський двір оприлюднив реакцію в якій повідомляється, що принц Гері „надзвичайно розчарований", але не буде залишати військо. Міністерство оборони Великої Британії взяло до уваги повідомлення про пляни повстанців у Іраку полювати на принца. Стало відомо про розповсюдження серед бойовиків фотографій з зображенням принца Геррі, який мав служити офіцером польової розвідки. Про те, що принц мав служити у польових частинах, міністерство оборони Британії повідомляло ще місяць тому. Начальник Генерального штабу заявив, що відвідував Ірак минулого тижня і довідався там про низку загроз принцові Гері та його оточенню, а відтак він ухвалив рішення не ускладнювати ситуацію. Генерал Р. Данат не виключив, що принц Гері може потрапити у Ірак пізніше. Принц Гері був би першим членом королівської родини на війні від часу, як принц Ендрю воював пілотом на війні за Фолклендські острови у 1982. *(ББС)*

Чемпіон світу 2006 року з гокею – Канада

МОСКВА. — 13 травня відбулись фінальні змагання з гокею за звання чемпіона світу 2006 року. У фінальній грі збірна Канади перемогла збірну Фінляндії з рахунком 4:2. У змаганні за бронзову нагороду Росія перемогла Швецію з рахунком 3:1. Збірна України після дев'яти років безперервної участи у чемпіонатах світу з гокею в елітному дивізіоні, наступний сезон розпочне у першому дивізіоні групи „А". У вирішальній грі за право залишитися в еліті збірну України 14 травня розгромила команда Австрії з рахунком 4:8. Українці змагалися з австрійцями на рівних до середини другого періоду. За рахунку 4:2 суперники синьо-жовтих закинули ще чотири шайби (з англ. – puck), а українці відповіли лише двома. Путівки в елітному дивізіоні зберегли команди Латвії і Норвегії. Україна і Австрія понижуються в клясі. Збірна України з гокею у наступному році буде боротись в японському Сапоро за повернення у вищий дивізіон, де проведе поєдинки з Японією, Угорщиною, Естонією, Литвою та Кореєю. *(УНІАН)*

Пам'ятаймо про Голодомор 1932-33 років в Україні!

У нинішньому році в усьому світі відзначатиметься 75-річчя Голодомору-Геноциду в Україні у 1932-33 роках. У зверненні до світової громадськости Президент України Віктор Ющенко закликав визнати цю трагедію злочином народовбивства. Утворено комітети з відзначення річниці Великого голоду. В Ню-Йорку 17 листопада відбудеться Похід пам'яти, в наступному році у Вашінґтоні буде відкрито пам'ятник жертвам Голодомору. Тижневик „Свобода" починає публікацію спогадів про трагедію 1932-33 років. Запрошуємо читачів надсилати до редакції матеріяли про пережите особисто або родиною.

Останній день в рідній хаті

Пам'ятник жертвам Великого Голоду в селі Сошникові на Київщині.

1933 рік... Травень... Весна загостила дуже рано. Всюди стало зелено, навіть картопля розлого росте... Не чути більше ні веселого чи гнівного гавкання собак, ні кукурікання півнів... Тихо, все мовчить...

Люди в Україні немилосердно вмирають найстрашнішою смертю – з голоду. Заборонено виходити з хати в ліс чи в поле, бо там можна знайти щось з'їсти. Шлях Бориспіль-Переяслав. По обох сторонах його лежать мертві матері, яких не прийняли до праці висаджувати цукрові буряки, бо вони вже були зовсім знесилені, лишали своїх дітей тут, в радгоспі, а самі виходили на шлях – на дорогу смерти. Між Бориcполем і Переяславом розмістилось три радгоспи – Олександрівка, Головки і Скопецький, бо в селах колгоспи були напівживі, а села – мертві.

Я не маю сили переступити поріг хати, мушу лізти на колінах і руках, щоб лягти на лавку. Все тіло опухло, налите водою. Братчик Іван помер у мене на колінах, благаючи хоч трохи хліба, якого я не мав, бо все забрали „ударники" з наказу Лазаря Кагановича і Йосифа Сталіна. Ці сатрапи присудили Україні вмерти з голоду. „Ударники" мітлами вимітають залишки зернят жита чи пшениці, якщо помітять. Ходять з довгими прутами, якими відшукують, чи не закопано щось в землі. 13 осіб з моєї родини вже померли. Моя бабуня відчула й свою чергу. Дивлячись на мене, часто плаче та благає Господа, щоб хоч я залишився живим. Якось я зауважив, що моя бабуня Мотря стоїть при дорозі, ніби на когось чекає.

І ось до хати заходить монахиня, підтримуючи бабуню. Вона майже щоденно відвідувала кладовище, де ховали померлих, і супроводжувала їх в останню дорогу молитвою. Бабуся запросила її, щоб вона помолилася за мене (я в той час мав вісім років). Монахиня спокійною ходою підійшла до мене, питаючи моє ім'я. Я відповів, що звати мене Гриць. „Гарне ім'я", – сказала вона і поклала руку на мою голову. Стала на коліна і розпочала свою молитву до Всевишнього за моє здоров'я. Молилася вона до ікон, що висіла в куті над головним столом. Під час її молитви я відчув подих свіжости та пахощі троянд, які охопили моє тіло. Скінчивши молитву, вона встала з колін, дала поцілувати хрестик і сказала: „Грицю, ти не вмреш, ти будеш жити". Моя бабуня подякувала їй, і монахиня залишила нашу хату. А наступного дня померла моя бабуня Мотря.

Мені тепер 78 років, і ці події дуже часто приходять мені на спомин. Чи то справді молитви, піднесені до Всевишнього бабунею і монахинею, були вислухані? Вірю, що так.

Прийшло до найгіршого. Почув сильні удари в двері і вікна. І ось вже в хату увірвалось 12 чоловік, а мама в цей час десь нарвала кропиви і лободи і варила з того юшку. Тут на неї накинулись Іван Горобець і Іван Жало, залили водою вогонь в печі, маму витягли з хати, а мене викинули через розбите вікно, бо я дуже кричав. Згодом нашу хату продали іншим людям, яких привезли зі сходу, бо треба заповнювати порожнє, щоб бодай хтось не виніс у вільний світ вістку про звірство, яке доконане Л. Кагановичем та Й. Сталіном, що мстились на безборонних українських селянах.

Григорій Репа,
Карнеґі, Па.

Великий Голод очима свідків

Пенсіонер зі Сміли Федір Кучер пережив Голодомор 1932-33 років в Україні і про пережите написав ще не видану через брак коштів книжку „Сатанинський ураган", у якій простими, стислими і водночас дуже правдивими поетичними образами розповів про трагедію, яку бачив на власні очі.

Він народився 1923 року в селі В'язівку Городищенського району на Черкащині. Як сам згадує, на хуторі Денисенків, на якому пережив голод, у 25 хатах померло з голоду 35 осіб. Не врятувало й те, що хутір був розташований на березі великого ставу, у якому люди ловили жаб.

Ф. Кучер вижив, а його брати і Каленик Левко з жінкою і п'ятьма дітьми померли з голоду.

У 1933 році він чув від батька розповідь про те, як той побачив у одній з хат труп жінки з одрізаною литкою. Донька померлої варила ту литку в казані, у печі... На все життя Ф. Кучер запам'ятав і те, як колгоспні активісти закатували просто у калюжі біля хати 12-річного сина одноосібника Ілька Третяка за те, що той не зміг їм дати зерна, на яке вони розраховували.

Ф. Кучер – інвалід війни, але важкі бої не залишили в нього таких страшних спогадів, як 1933 рік.

Звернувшись до теми страшної трагедії, він досліджував її на Смілянщині. Від Марії Сумської, вчительки-пенсіонерки, родом з села Великої Яблунівки, дізнався, що 1933 року цим селом водили жінку з підвішеною на шиї головою зарізаної й з'їденої нею власної дитини.

Краєзнавець зі Сміли Віктор Княжев у історико-краєзнавчому нарисі „Адреса долі – Смілянщина моя" наводить такі дані: 1933 року помер кожен одинадцятий житель Смілянського району. На кожного новонародженого припало по вісім мерців. Варто зауважити, що у цьому підрахунку було враховано й населення самої Сміли, жителі якої голодували, але не вмирали. Тобто, якщо відкинути городян, картина трагедії жителів сіл буде набагато страшнішою. Для порівняння: у Другій світовій війні загинуло і пропало безвісти 7,465 уродженців Смілянщини. А у 1933 році на Смілянщині померло 10,890 осіб...

Ось такі страшні факти, а також спогади і змусили Ф. Кучера взятися за перо. Як він каже: „Усе, що я бачив і чув, та зроблені з того власні висновки подаю чесно і правдиво, виходячи з інтересів близького моєму серцю багатостраждального, терпеливого і аж занадто покірливого селянина. Минають роки, безглузда, примусово введена комуністами кріпосна колгоспна система господарювання зникає. Та, можливо, декому з тих, кого цікавить минуле свого народу, мої спогади стануть у пригоді. А для мене голод й узагалі увесь період колективізації уявляється великим руйнівним ураганом, що пролетів над Україною, вчинив страшну розруху в її природі й економіці та покалічив душу всього народу".

Олександер Вівчарик,
Сміла,
Черкаська обл.

Коли у Каневі лютував голод

У 2003 році було видано книгу „Святиня і Голодомор", до якої увійшли спогади очевидців про Голодомор в Україні 1932-33 років, котрі записала провідний науковий співробітник Шевченківського національного заповідника Зінаїда Тарахан-Береза під час праці над створенням науково-історичного літопису „Святиня". Ось один із цих спогадів:

Герасименко Марія Леонтіївна, 1913 року народження: „Сьогодні ви бачите оцю красу – музей, його колони. Я доклала сюди теж своїх рук, свого здоров'я. Тоді ми все вручну робили, і, навіть бетон, клали дошки, насипали ряд щебеню, ряд цементу й піску й поливали водою з двох боків. Потім цей бетон ящиками носили, отак і робили ці колони. Як мурували, носили цеглу на „козлах". Така дошка, на яку накладалося цегли, скільки подужаєш. Ставили на плечі і виносили.

Начальник будови Дмитрієв та інженер Дукальський вирішили перевірити, за який час я можу „козли" на другий поверх винести. Я дуже старалася, але зачепилася за риштовання і впала разом з цеглою. Хвилювалася від того, що наді мною стояли аж два начальники... Знизу, від Дніпра, ходила вагонетка для піску і бетону. Завантажували, потім котили до підйомника, зачіпляли за гак і витягали на гору. Така була тоді механізація.

Наша хата була тоді, як і тепер, на вулиці Бесарабії, тільки внизу, біля Дніпра, недалеко від Тарасової гори. То я додому ходила обідати, щоб отримати платню, бо ті, що були з сіл, а багато хто із Канева, тільки за харч робили і їм грошей не давали. Їсти влітку варили в Монастирку, під горою, на горбочку. Там, де зараз водокачка – напнули намет і то була їдальня. То ті, що будували музей, врятувалися від смерті. А скільки ж людей не змогло врятуватися!

Я вам розповім, що я сама бачила. Вище нас жила сім'я Тимошевських, в якій помер з голоду хазяїн і донька. Лишилася лише одна жінка. А у чоловіка, що жив по-сусідству з нами, померли з голоду всі діти і дружина. І лишившися зовсім самотніми, вирішили вони піти до Дніпра і половити рибки волоком. Та в неї, бідної, вже сили совсім не було і вона там і померла, на березі Дніпра. Уляна Лебедко, Ганна, я та хтось четвертий взяли її біля берега і якось винесли на могилки, де прикопали.

А на базарі тоді заможніші важили маленькими шматочками хліб. То я одного разу бачила, як голодний хлопчик (я його знала, він – з Цегельні) вхопив шматочок хліба і побіг з ним. А вони наздогнали і б'ють його з усієї сили у спину, а він, бідний, ніби не чує нічого, лежить і зі сльозами кусає той хліб з піском...

Від голоду хвороба ходила тоді страшна: починало тіло чесатися, а потім ятритися. І багато жінок молодих померло: нога заболіла – і все, приходив кінець. В Канарейки на дворі хлопець лежав: де пальці – там рани відкриті, а на них – простягнуті голі жили... Отак страшно було.

Люди пам'ять втрачали від голоду, навіть діти. Ми жили якраз біля дороги. Одного разу чую я вечором, як рипнули сінешні двері. Я виглянула, а це дівчинка Катя з Монастирка. І вже бідолашне мοститься лягати спати в сінях, думає, що прийшло додому. Їй бідолашній, вже байдуже було.

А то іду – а на Сельці, молодий чоловік лежить, років 35, і ввесь чорний від голоду: така моровиця була у бідних людей на обличчі. А йду назад – він вже мертвий лежить... Падали люди не тільки по дорозі, а й на городах. Так було із мачухою У. Лебедко. Пішла на город якусь бур'янину з'їсти, та й впала біля неї, а сил підвестися вже не було. Ми пішли і притягли її. Вона й померла до ранку на печі.

Жила по сусідству з нами Поля з чоловіком. У них було четверо дітей. То чоловік пішов на заробітки у село Михайлівку, де ліс ріжуть. Там він помер з голоду. А вона вирішила в Білорусь поїхати за шматком хліба, а дітей покинула. То я як зараз бачу, як її восьмирічна дівчинка побачила у нас на городі зелену цибулю. Нам її жаль було, то ми не боронили їй рвати. Вона ж наїлася її й померла з тією цибулиною в ручці. А потім менша її сестричка вмерла. А незабаром померли і старші, дівчинка і хлопчик, в чужій, порожній хаті від голоду. А мати думала, що порятує їх. Вернулася – а їх вже нікого немає...".

Надія на вибори

Які ж підстави має наша надія на те, що позачергові вибори суттєво змінять політичну ситуацію в Україні, розпогодять наелектризовану суспільну атмосферу, зформують вкрай важливу законодавчу гілку влади з людей відповідальних, чесних, розумних? Якщо сам процес парляментських виборів відбувається прозоро, без фальсифікацій, в межах закону, то завжди є надія на позитивні зміни. Є вона і в Україні, хоч тамтешні обставини – дуже своєрідні, і щоб об'єктивно оцінити їх, не поможуть ні російські, ні західньоевропейські паралелі. З одного боку, українське суспільство зберігає великий потенціял морального, духовного здоров'я, успадкований від усіх минулих поколінь, котрі на своїх плечах, всупереч страшним випробуванням, донесли до наших часів самоцінну ідею національного відродження України – ідею високу, справедливу і наскрізь демократичну. На відміну від Росії, яка робить жалюгідні спроби повернутися в стару імперську колію, Україна, збірна народна душа, має чим жити і має чим запліднити своє державне, політичне життя. І врешті-решт може оздоровлююче вплинути на Европу й тоді західні столиці усвідомлять, що Україна – це щось незрівнянно більше, ніж транзитна зона і джерело дешевої робочої сили.

На жаль, з іншого, ближчого боку, тяжко сподіватися на ідеальний результат цих очікуваних позачергових виборів до ВР, тому що на перешкоді буде ціла низка неґативних тенденцій, властивих усім без винятку партійно-політичним силам країни. По-перше, особлива жорсткість боротьби буде змушувати всіх конкурентів обіцяти народові „золоті гори", але ще гірше станеться, якщо вибори знову відбуватимуться за закритими партійними списками і, отже, виборці знову одержать не те, за що голосуватимуть.

Немала небезпека ховається в аґресивності теперішньої парляментської коаліції, особливо „реґіоналів", котрі чим більше перебувають при владі, тим очевидніше виявляють, що їх, крім самої влади, нічого не обходить. Велика група соціологів з Інституту економічих досліджень, Центру політично-правових реформ і Центру ім. О. Разумкова дає таку оцінку 240 дням уряду Віктора Януковича: „За період з серпня 2006 року у діяльності владних інститутів або не сталося змін, або відбулися неґативні зміни. Саме в тих органах влади, які мають формувати правове поле України та обстоювати принципи правової демократії, домінує правовий ніґілізм. Неґативною є ситуація в правоохоронних структурах, у сфері боротьби з корупцією, низькими є рівень поваги до прав і свобод громадян, прозорість і зрозумілість кадрової політики. Судова система України є корумпованою, залежною від органів виконавчої влади... Цей час демонструє критичне невміння політичних сил домовлятися, співіснувати, а також дотримуватися домовленостей. Фактом є вибіркове та недобросовісне застосування законодавства усіма об'єктами політики, зловживання правами, систематичне порушення Конституції... Недосконалі та сумнівно леґітимні конституційні зміни стали одним з ключових чинників дисбалянсу у владі та правового хаосу".

Так що на тлі цього невеселого висновку позачергові парляментські вибори справді дають надію на подолання відзначених соціологами недоліків. Однак, це може статися за умови, коли суспільство, прості виборці, не перекладуть вирішення гострих загальноукраїнських проблем на партії і на скомпрометовані політичні еліти, а усвідомлять власну відповідальність за долю України, за її державний суверенітет і за її внутрішню цілісність.

ТРАВЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Такі були тоді люди

23 травня 1938 року у Ротердамі загинув від руки московського аґента український військовий і політичний діяч Євген Коновалець. Якби ми навіть зовсім нічого не знали про його життя, то сама його смерть сказала б нам про нього найістотніше: кремлівський катюга Сталін своїми першими жертвами обирав тих українців, чиї імена асоціювалися не просто з боротьбою за свободу і державну незалежність України, але саме – за свободу і незалежність від російської деспотії.

У безсилій люті сталінська Москва втрачала всякий глузд, гадаючи, що досить знищити чільних провідників української національно-визвольної боротьби – і їхній прапор вже не буде кому підняти вгору. Насправді ж підлі вбивства Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Степана Бандери, Лева Ребета, як і безперервні криваві репресії проти українських патріотів всередині совєтської концтабірної імперії, піднімали до боротьби за волю нові й нові покоління українців, переконували їх у справедливості і святості цієї боротьби. Оскільки вона була дивовижно жертовна і героїчна, то тепер і не дивно, що на Святі Героїв ми вичислюємо десятки і сотні імен. І до них, певна річ, належить ім'я командира бесмертного Січового Стрілецтва, полковника Армії УНР, пізнішого засновника і провідника Організації Українських Націоналістів.

Чи був Є. Коновалець героєм у щоденному житті? Наш незабутній редактор-свободівець Іван Кедрин-Рудницький, котрий близько знав Є. Коновальця ще з часів УНР – обидва належали до „заддніпрянщених галичан" – згадував: „Євген Коновалець був рідкісною індивідуальністю, особливо в українському світі. Довго ще, мабуть, треба буде чекати, поки українська вдача позбудеться галицької провінціяльщини та наддніпрянського хуторянства. Тим часом Євген Коновалець був позбавлений всяких провінціяльних рисок... Вони обидва – Симон Петлюра і Євген Коновалець – були дітьми революції: українська революція винесла їх до висот кар'єри, але вони не завели покладених на них надій саме тому, що були непересічними індивідуальностями... Героїв буває завжди куди більше, ніж державних мужів, але для долі народу важливішими є державні мужі-індивідуальності, ніж герої...".

Рідкісна індивідуальність, державний муж, політик – але в обороні української справи такий твердий і послідовний, що це, як на наші багаті компромісами і державною нерішучістю часи, можна вважати героїзмом.

Вихований в родині українських учителів в галицькому селі Зашкові, Є. Коновалець змалку знав напам'ять всього „Кобзаря" й усі революційні поезії Івана Франка, в гімназійні роки у Львові був членом таємного патріотичного гуртка. Далі – бурхливий студентський період, смілива боротьба за український університет, мужній виступ на Другому студентському конґресі, під час якого Євген познайомився з Дмитром Донцовим. Пізніше Є. Коновалець згадував про це знайомство як про „третій найважливіший момент моєї молодости". А виступ Є. Коновальця на Всеукраїнському з'їзді студентства в 1913 році ліг в основу проукраїнських резолюцій з'їзду.

Коли з вибухом війни у Львові утворилася Головна Українська Рада на чолі з Костем Левицьким, її членом став і Є. Коновалець. Відтак постав оспіваний у піснях леґіон УСС. У страшних боях за Маківку проти декілька сотень усусусів не встояли два російські полки, але Є. Коновальцеві судився російський полон і, мабуть, в цьому була вища воля: йшло до розпаду імперії, до державного відродження України, до створення українського війська і до збройного захисту молодої свободи. І полковник Є. Коновалець був абсолютно відповідною до цих завдань особистістю. Якби таких, як він, було більше, УНР і вся українська справа не зазнали б такої гіркої і трагічної за наслідками поразки...

П. Ч.

СВОБОДА
— SVOBODA —
Видає Український Народний Союз
Published by the Ukrainian National Association
Пам'ятаймо про Україну!

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Чому так кажуть: „Іду на свічу“

Такий вигляд має давня свіча.

Іти на свічу – цікавий варіянт Заздоровної чи Заупокійної служб в церквах, який зберігся в селі Комарники на Турківщині. Від найдавніших часів люди замовляють в церквах Заздоровні служби тоді, коли хтось з родини чи інших близьких людей хворіє. Тоді рідні, а інколи й друзі замовляють відповідну службу і з допомогою священика й усіх вірних у храмі просять у Бога направити здоров'я хворих.

Заупокійна служба відправляється тоді, коли пішов з життя хтось з рідних чи друзів, а також на спомин про раніше померлих людей. На цій службі родина й усі, хто моляться у храмі, з допомогою священика просять у Бога, щоб Він прийняв душу померлого і дарував йому перебування у Царстві небесному.

На усіх службах, які відправляються в церквах, завжди запалюють свічки, вогонь яких символізує життя і сприяє щирості молитви до Бога. У Комарниках на Заздоровних і Заупокійних службах світять великі свічки, розмір яких сягає двох метрів.

Такі свічки виготовляються в наступний спосіб. Газда купує в церкві свічковий віск, скликає чоловіків з родини й сусідів до десяти, а часом і більше осіб.

Віск розігрівають у великій посудині, а потім на стіл кладуть дошку довжиною понад два метри й шириною не менше 40 см. Віск є гарячий. Його рівномірно розливають по дошці. Коли він прохолоне, а відтак і затвердне, газди стають в ряд, щільно один до одного і мнуть його доти, поки він від температури людських рук не стане м'яким. Як віск розм'якне, його рівномірно розгладжують по дошці, а жінки виготовляють з лляного повісла досить широкий гніт, укладають його посередині воску і чоловіки сучать свічу, надаючи їй рівної форми і товщини.

Коли свіча затвердне, її несуть до церкви. Свіча велика і тяжка, а нести часом треба далеко, то її несуть на плечах один, а то і два газди. Свічу освячують на одному з 12 річних свят, після чого вона вважається помічною.

Коли відправляється Заздоровна чи Заупокійна служби, в церкві горять шість великих свічок – по три ліворуч і праворуч від престолу, а ті, хто замовив такі служби, ставлять свої свічки перед престолом. Їх може бути кілька. Коли скінчилась служба, свічки гасять і заносять до дзвіниці. Відтепер така свічка стає власністю церкви і її може купити хтось інший. Вартість двометрової свічки – 20 гривень. Вживані, а відтак і менші за розміром свічки коштують 15 чи 10 гривень.

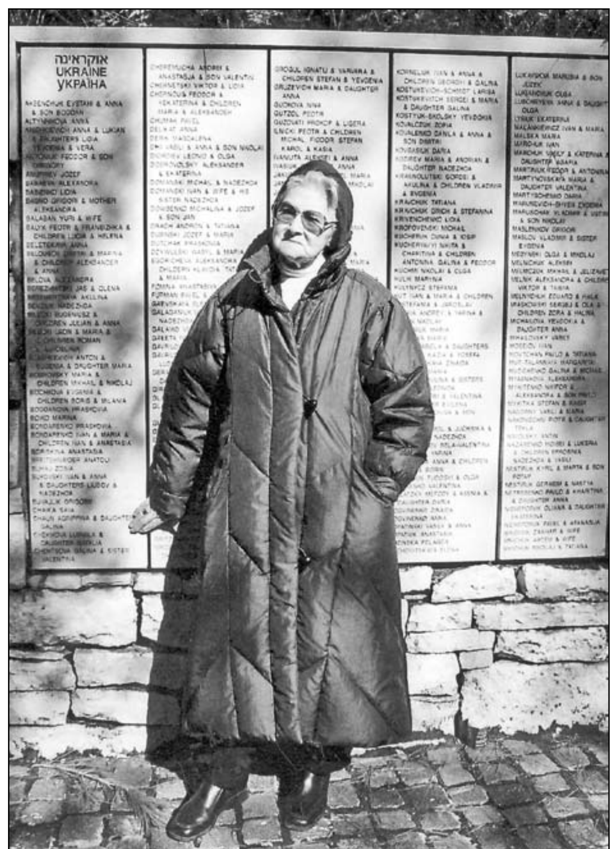
Зараз по хатах свічки вже не сукають. Їх виготовляють в церкві різних розмірів і продають. Розмір свічки символізує рівень матеріяльних можливостей тих, хто їх купує, і рівень поваги до тих, за кого замовляють службу.

Коли люди йдуть на Заздоровну чи Заупокійну службу то кажуть: „Іду на свічу“. Такий звичай колись був і в інших селах Турківщини, зокрема в Бітлі, Сигловатому, Гнилі (Карпатському), Либохорі, а зараз зберігся лише в Комарниках.

Петро Зборовський,
Турка, Львівська обл.

Уклін українським праведникам

Незабутньою подією в моєму житті стало відвідання в Єрусалимі Музею катастрофи єврейського народу і Алеї праведників, де я зупинилася біля стели, на якій увічнено мешканців України, які в роки Другої світової війни, ризикуючи життям, рятували від знищення своїх сусідів-євреїв. На стелі були імена Галини і Валентини Ченцових, молодість яких була пов'язана з містечком Полонне, де і я народилася. У Полонному народився також син В. Ченцової – Левко Хмельковський, який тепер працює редактором „Свободи“. За німецької окупації сестри рятували єврейських дітей у Старокостянтинові, недалеко від Полонного.

Ольга Білич біля стели з іменами українських праведників у Єрусалимі.

У молоді роки, в Полонному, я була дуже слухняною і без дозволу батьків не ходила навіть до приятелів. Грала у драматичному гуртку. У 1985 році ми з чоловіком відвідали це містечко, щоб побувати на могилі моєї мами і місці поховання жертв фашизму. Там був розстріляний мій батько. Хвилюючою була зустріч з колишніми однокласниками. Пригадали, як разом носили до в'язниці передачі нашій вчительці української мови, звинуваченій у націоналізмі. Ми були тоді такі наївні, що не боялися наслідків таких дій для наших батьків. Приносили, хто що мав, – кусень хліба, грудку цукру, брусочок мила. Це було на початку 1930-их років, коли в Україні починався голод.

Я народилася у 1918 році і часто кажу своїм дітям, що маю вже 200 років, бо так багато труднощів випало на мою долю, на долю нашого покоління. З СССР ми виїхали у 1988 році за суворих умов: нас позбавили громадянства, заробленої пенії, учасникам Другої світової війни не дозволили узяти з собою державні нагороди – ордени і медалі.

На Алеї праведників пригадалося багато з пережитого. І подумки я подякувала людям, які рятували інших. Тепліше на душі стало!

Ольга Білич,
Емерсон, Н. Дж.

Петро Капшученко жив у Трентоні

У дописі Богдана Титли „Петро Капшученко і творчий шлях“ (*„Свобода“, 27 квітня*) говориться „багато українців з Філядельфія, де жив і творив П. Капшученко“. Немає згадки про Трентон, Н. Дж., де св. п. мистець жив і творив довгі роки і тут, у власному домі, закінчилась мандрівка його життя.

Ольга Фараонів,
Трентон, Н. Дж.

Не будь байдужий!

За сталінських часів москалі-росіяни масово прибували в Україну на українські господарства, а українців вивозили в Сибір на загибель і морили голодом. Замість українців осідали зайди, еліта КҐБ, які й чуже майно присвоїли собі, ніби їхню власність на не своїй землі.

Зараз в Україні зайди Москви удають, що вони є на своїй землі і тягнуть до Москви з підступним „проффесором“. Ніяка держава не буде терпіти явних і прихованих ворогів своєї конституції. А в Україні зрадники далі обкрадають український народ. Недавно депутати в парляменті на очах цілого світу голосували проти Українського Голодомору, чим виявили неповагу до невинних жертв наших предків. Історія повторюється і північний диктатор може винагородити за традицією „шнурком“. То, не будь байдужий, український народе, а повстань одним фронтом у всіх містах і околицях за своє існування.

Михайло Феш,
Тусон, Аріз.

Взаємини принесли допомогу газеті

Велика подяка Сестрицтву при парафії св. Андрія у Вашінґтоні за передплату часопису „Свобода“! Тепер редколегія криворізького часопису „Промінь Просвіти“ матиме змогу не тільки отримувати високоякісні матеріяли про життя українців у цілому світі, а й безпосередньо читати й гортати цю найавторитетнішу україномовну газету. Ми зав'язали контакти зі „Свободою“ з листопада 2006 року і з тих пір відчуваємо, що ці взаємини принесли нам і допомогу, і підтримку, і взагалі можливість дбати про розвиток україномовної преси в нашому місті, бо більше україномовних газет у Кривому Розі немає.

Сергій Зінченко,
редактор часопису
Кривий Ріг

Допоможіть у нашому почині

В ч. 44 „Свободи“ за 3 листопада 2006 року була поміщена стаття „Збудуємо притулок для старших українців“. У Підгаєцькому районі Тернопільської области створена громадська організація „Підгаєцька родина“, завданням якої є заснування пансіонату „Родина“ для старших. Після ремонту будівля колишнього дитячого садку в селі Завалів має стати комплексом пансіонату. Щиро вдячні Ю. Кулясу (Фундація „Спадщина“), Р. Киселю („Міст“), О. Держило (Дітройт), О. Борак (Ню-Джерзі), сім'ї Марущиків (Пенсильванія) за підтримку проєкту.

На території Підгаєцького, Бережанського та Монастириського районів немає жодного закладу для стареньких, а лише в Підгаєцькому районі 43 одинокі особи потребують постійного догляду. Проявіть співчуття – допоможіть нам відкрити цей заклад.

Пожертви можна висилати до ЗУАДК-у на адресу: 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111. Тел.: (215) 728-1630, факс: (215) 728-1631. Електронна пошта: uuarc@verizon.net.

Галина Макогон,
Сейнт Пітерсбург, Фла.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Нові члени УНСоюзу

Лорен Кейт Ґерензер, доня Голі та Христофора Ґензерів з Непа, Каліф., нова членка 360-го Відділу УНСоюзу. Свою внучку забезпечила бабуся Ґейл Ґерензер.

Бріяна Христина Кручовій, доня Надії та Євгена Кручовіїв з Кергонксону, Н. Й., нова членка 88-го Відділу УНСоюзу. Свою внучку забезпечили бабуся Рожа та дідусь Дмитро Глушки.

В пам'ять про Петра Дзюбу

11 квітня 2007 року закінчив свою земну мандрівку Петро Дзюба після 94 років зразкового життя як суспільний робітник на громадській ниві. Він народився в Бортковi, Україна, а в часі Другої світової війни опинився в Німеччині, де зустрів свою дружину Христину, з котрою прожив 58 років. П. Дзюба був головою 367-го Відділу Українського Народного Союзу. Товариство „Запорізька Січ" впродовж 35 років та членом ОДВУ, належав до управи Центрального комітету цієї організації.

П. Дзюба дуже любив українські пісні, тому належав до хору та гарно грав на бандурі. Він був активним добровольцем при церкві св. Йосафата впродовж 56 років. З уваги на активність П. Дзюби у відділі УНСоюзу його було обрано головою Округи УНСоюзу в Рочестері, Н. Й.

Христина Дзюба, коли її чоловік вже не міг ходити, брала його у візок й кожної неділі на свята везла до церкви на Літургію, а іншим разом – на громадські зібрання, включно із Союзівкою.

Св. п. Петро Дзюба

Тлінні останки заслуженого громадянина похоронено на цвинтарі Божого Гробу в Рочестері, Н. Й.

Вічна йому пам'ять!

Петро Лещишин

Користуйтеся веб-сайтами „СВОБОДИ"
www.svoboda-news.com
„УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"
www.ukrweekly.com
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
www.ukrainiannationalassociation.com

КЛЮБ СЕНЬЙОРІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

запрошує громаду на

З'ЇЗД СЕНЬЙОРІВ УНСОЮЗУ НА СОЮЗІВЦІ

Неділя, 10 – 15 червня 2007 р. – Тиждень Сеньйорів

Шановні Пані і Панове!

В імені Клюбу сеньйорів УНСоюзу маємо шану запросити Вас на річний з'їзд сеньйорів, який відбудеться на СОЮЗІВЦІ.

Побут на Союзівці включає: п'ять нічлігів, харчування, бенкет, доповіді, розвагові програми та податки і чайові.

Члени УНС одна особа – $**425**, дві особи в кімнаті по $**355** кожна
один вечір за одну особу – $**100**, дві особи в кімнаті по $**82** кожна

Не-члени УНС одна особа – $**475**, дві особи в кімнаті по $**373** кожна
один вечір за одну особу – $**110**, дві особи в кімнаті по $**90** кожна

Бенкет і програма $35 від особи. Просимо реєструватися на Союзівці вчасно.
Тел.: (845) 626-5641

Контактуйтеся з місцевими клюбами сеньйорів для замовлення спільних автобусів. За дальшими інформаціями просимо звертатися до Оксани Тритяк на тел.: (973) 292-9800 дод. 3071

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Українські дипломати зустрілися з громадою

Зліва: Джеймс Волш, Тамара Денисенко, Микола Кириченко, Олег Шамшур.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. – На запрошення української громади 19-21 квітня місто відвідала делеґація Посольства України в США на чолі з послом України Олегом Шамшуром та Генерального консульства України в Ню-Йорку на чолі з Генеральним консулом Миколою Кириченком. В складі делеґацій були третій секретар посольства Галина Победоносцева, радник Олександер Михальчук, заступник торгового представника посольства Володимир Кучин, консули Андрій Наджос та Андрій Олефіров з Ню-Йорку.

Гості (зліва): Олег Шамшур і Микола Кириченко залишили підписи в книзі почесних відвідувачів Української федеральної кредитової спілки . Праворуч – Тамара Денисенко.

Метою відвідин було ознайомлення з місцевими малими підприємствами та їх потенціялом, зустріч з українською громадою Рочестера. На летовищі делеґації зустрічали генеральний екзекутивний директор Української федеральної кредитової спілки (УФКС) Тамара Денисенко з чоловіком Володимиром, генеральний управитель УФКС Олег Лебедько.

20 квітня делеґація відвідала мерію міста Айрондеквойт, де відбулася зустріч з посадником Мері Елен Гейман, символічне вручення ключів від міста та прес-конференція, на якій з подякою за запрошення та привітом і пропозиціями від імені міста-побратима Полтави виступив О. Шамшур. Після вручення сувенірів від мерії міста та фотографування біля пам'ятника 100-річчя поселення українців в Айрондеквойті, спорудженого силами української громади Рочестеру, делеґація взяла участь у діловому обіді з участю підприємців Рочестеру, Торгової палати Сиракюз, Бафало та Олбані, членами дирекції та урядовцями УФКС, конґресменом США Джеймс Волшем.

Під час представницького обіду виступили Дж. Волш, О. Шамшур, Т. Денисенко. У своєму виступі О. Шамшур розповів про ситуацію в Україні, розвиток аґросектору, підприємництва, працю банківської системи. Він підкреслив важливість дальшого розвитку побратимських взаємин між містами в Україні та Америці.

Опісля делеґація відвідала головне бюро корпорації „Кодак", де ознайомилися з продукцією та потужностями підприємства. Увечорі, в яхт-клюбі Рочестеру, на березі озера Онтаріо, відбувся урочистий бенкет, організований з нагоди 15-ої річниці клюбу „Полтава-Айрондеквойт міста-побратими" його президентом Анною Корнило при підтримці її чоловіка Василя Корнила. На бенкеті були присутні члени місцевих організацій міст-побратимів, представники української громади та церков Рочестеру, члени дирекції УФКС, а також члени місцевого українсько-американського спортивного клюбу. З промовою на бенкеті виступив О. Шамшур, який вручив нагороду – пам'ятний сертифікат з нагоди 15-річчя клюбу за самовіддану працю та поглиблення побратимських взаємин між Полтавою та Айрондеквойтом.

21 квітня делеґація завітала до Української федеральної кредитової спілки, де її хлібом-сіллю зустріли працівники УФКС. Генеральний управитель УФКС О. Лебедько розповів гостям про широкий вибір фінансових послуг, які надаються членам, історію становлення спілки, постійно зростаючу кількість членів. Гості розписалися в гостевій книзі кредитівки, де ставлять свої підписи і залишають побажання почесні відвідувачі вже протягом 20 років. Частина делеґації відбула на ознайомлення з місцевими церквами, а консули А. Олефіров та А. Наджос залишилась в кредитівці для надання консульських послуг членам спілки. Такі послуги на місці практикуються вже четвертий рік в УФКС і члени спілки можуть їх отримати двічі на рік.

Увечорі в залі Української православної церкви св. Покрови відбулася вечеря, влаштована на честь відзначення п'ятої річниці спортивного українсько-американського клюбу. О. Шамшур розповів про мету приїзду делеґації до Рочестеру, політичну і економічну ситуацію в Україні. На концерті виступили дитячі танцювальні ансамблі „Дунай" та „Євшан". Після концерту відбулося вручення Почесних грамот від Посольства України українській громаді міста Рочестеру з нагоди 105-річчя поселення перших українців в США. За довголітню віддану працю для української громади був нагороджений особливою відзнакою проф. Володимир Пилишенко – член дирекції УФКС, завідуючий українською бібліотекою спілки, незмінний архіваріюс української громади, збирач історичних даних, свідчень, рукописів, друкованих видань. Після урочистої частини відбулася вечеря і забава.

Ця офіційна візита стане добрим початком ділових взаємин і великим вкладом в розвиток економічних, політичних, культурних та ділових зв'язків.

Наталія Лісова

Школа українознавства ім. Лесі Українки вшанувала Івана Франка

Ведучі Ольга Марин (зліва) і Валентина Каплун.

Співає хор наймолодших учнів школи. Фото: О. Марин

Оксана Телепко з дочкою Катрусею.

ВИПАНІ, Н. Дж. – 12 травня Школа українознавства ім. Лесі Українки вшанувала пам’ять Івана Франка літературно-музичним вернісажем „Нам пора для України жить“.

Вщерть заповнена заля Українського Американського культурного центру у Ню-Джерзі, де тепер діє Школа українознавства, виглядала святково. Сцена була прикрашена рушниками, квітами, картинами. До свята всі діти старанно готувалися. Особливо треба відзначити хор наймолодших „артистів“, які завжди є окрасою кожного свята. Ніжними голосочками вони співали пісні на слова Івана Франка під акомпаніямент Галини Брух та Іляни Паславської (диригент хору – Оксана Телепко).

Найважливішим моментом свята була подорож-перегляд прозірок з батьківщини І. Франка, села Нагуєвичів.

Перегляд супроводжувався віршем, який склала вчителька з Борислава Алла Сенькович „Роздуми по стежках великого Каменяра“, а прочитала вчителька української мови Ольга Марин.

Діти середніх кляс підготували уривок з казки „Лис Микита“ і, вбрані в костюми, розвеселили присутніх. Учні старших кляс деклямували твори І. Франка „Мойсей“, „Україна“, „Товаришам із тюрми“...

Свято випало на переддень Дня матері, то кожен учень привітав свою рідну матусю, тету, бабусю ніжним поцілунком, і обдарував їх трояндами. На закінчення свята під звуки українських мелодій всі подивилися фільм з історії школи.

Майбутнє нашої держави – це діти. Наша мета – їх навчити і виховати, щоб кожен з них зрозумів, що дійсно „нам пора для України жить“, бо ми – її нащадки. Але жити так жертовно, як це розумів І. Франко. Нагадуючи „твоїм будущим душу я тривожу“, він бажав своєму народові увійти у світову спільність мудрим, культурним.

Валентина Каплун

У залі під час шкільної імпрези.

Квіти були вручені мамам і бабусям.

SUMMER CAMPS AT SOYUZIVKA!

TENNIS CAMP AGES 10-18

Intensive two weeks instruction and competitive play directed by George Sawchak. Limited to 45 participants.
Weeks: June 24– July 6, 2007
$670 UNA Members
$720 Non UNA Members

EXPLORATION DAY CAMP AGES 7-10

Six hours of fun-filled activities in this day camp, which focuses on the outdoors.
Session 1: June 25– June 29, 2007
Session 2: July 2– July 6, 2007
$100/per week or $25/per day

PLAST CAMP-TABIR PTASHAT

A Plast day camp held at Soyuzivka. Please contact Plast for registration & Soyuzivka for room bookings.
Session 1: June 24– July 1, 2007
Session 2: July 1– July 8, 2007

ROMA PRYMA BOHACHEVSKY UKRAINIAN DANCE WORKSHOP AGES 16 and UP

For over 30 years, Workshop has been a popular summer dance program and this year it will be held at Soyuzivka! Continuing her mom's legacy, this workshop will be directed by Ania Bohachevsky-Lonkevych. Campers hard work will be highlighted at our Ukrainian Film & Cultural Festival weekend.
Session : July 1– July 15, 2007
$910- UNA Members
$960- Non UNA Members

A $75 deposit is required to register a child into camp (For Sitch camp- register directly with Sitch Sports School. For Plast camp– register directly with Plast) For more information & for camp applications call: (845) 626-5641 or check out our website at: www.Soyuzivka.com

UKRAINIAN HERITAGE DAY CAMP AGES 4-7

Formerly known as Chemney Camp, this day camp exposes kids to their Ukrainian heritage through daily activities such as dance, song, crafts and games. Price includes tee-shirt & daily lunch.
Session 1: July 15– July 20, 2007
Session 2: July 22– July 27, 2007
$150 Per Camper
$190 if not an overnight guest

DISCOVERY CAMP AGES 8-15

Calling all nature lovers for this sleepover camp filled with hiking, swimming, scuba, organized sports, & bonfires .
Week: July 15– July 21, 2007
$400 UNA Members
$450 Non UNA Members

SCUBA DIVING COURSE AGES 12-ADULTS

One week course will complete academic, confined water and open water requirements for PADI open water certification. Classes given by George Hanushevsky, scuba-diver instructor.
Pre registration is required.
Week 1 : July 15– July 21, 2007
Week 2 : July 22– July 28, 2007
$400 for Course, $120 Deposit Required, All fees payable to George Hanushevsky

UKRAINIAN "SITCH" SPORTS CAMP AGES 6-18

This is the 38th Annual Ukrainian "SITCH" Sports Camp run by the Ukrainian Sitch Sports School. This camp will focus on soccer and tennis & is perfect for any sports enthusiast. Registration for this camp is done directly by contacting Marika Bokalo at (908) 851-0617.
Session 1: July 22– July 28, 2007
Session 2: July 29– August 4, 2007
$350 Per Camper
$150 for Day Campers

ROMA PRYMA BOHACHEVSKY UKRAINIAN DANCE CAMP AGES 8-16

Directed by Ania Bohachevsky-Lonkevych (daughter of Roma Pryma Bohachevsky). Expert instruction for beginning, intermediate and advanced dancers. The camps will end with a grand recital- always a summer highlight!
Session 1: July 22– August 4, 2007
Session 2: August 5– 18, 2007
$910- UNA Members
$960- Non UNA Members

UNA Estate Soyuzivka • POBox 529 • 216 Foordmore Road • Kerhonkson, NY 12446 • (845) 626-5641
www.Soyuzivka.com

Свято останнього шкільного дзвінка

Ярослав і Соломія Мищуки.

ОЛБАНІ, Н. Й. – Пролунав останній дзвінок нинішнього навчального року в Суботній школі українознавства та релігійного навчання Округи Олбані. Учні, вчителі та батьки схвилювано прямують до церкви св. Миколая, що у містечку Вотервліті. Тут традиційне свято останнього дзвінка розпочалося з Молебня до св. Діви Марії. Отець Михайло, катехити церкви св. Миколая та вчителі поздоровили учнів і вручили посвідчення про успішне закінчення чергового навчального року.

У церковній залі урочисту програму відкрили директор Школи українознавства Наталка Верзол та заступник директора Єлизавета Баран. Дитячий хор під керівництвом Ярослава Кушніра поздоровив своїх старших друзів прекрасними піснями. Вчителі усіх кляс, від садочка до випускної восьмої, розповідали про досягнення своїх учнів у вивченні української мови, правопису, історії та географії України. Поздоровлення завершила представниця Шкільної ради УККА Марта Кузьмович. Кульмінацією стала святкова програма, присвячена випускникам – Соломії та Ярославові Мищукам. До них звернулись з найкращими побажаннями їхня вчителька української мови Ольга Бертч та вчителька історії Марія Фос. Усі присутні слухали роздуми кожного з випускників про закінчення школи і про те, наскільки школа допомогла у їхньому житті.

Віктор Головащенко

Свято було сповнене усмішок, подарунків та весняних квітів.

Відзначили 60-ліття Акції „Вісла"

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. – Відзначення 60-ліття Акції „Вісла", яке підготував 7-ий Відділ Організації оборони Лемківщини (ООЛ), почалося Літургією, яку відправили парох церкви свв. апостолів Петра і Павла о. Василь Путера та о. Ярослав Підлуцький. У слові о. В. Путери був короткий опис Акції „Вісла". Після Літургії священики у присутності хорунжих ООЛ, СУМ-А, ООЧСУ, УПА та 2-ої Дивізії УНА відправили Панахиду за жертви Акції „Вісла".

Церковну залю заповнили члени 7-го Відділу ООЛ та громадяни Байону і Джерзі Сити. Голова 7-го Відділу Володимир Блажейовський відкрив свято. Провадив програмою Зенон Галькович. У програмі брали участь головний доповідач Марійка Дупляк – редактор журналу „Лемківщина", Віра, Надійка і Наталка Павлишини. Програма почалась зі співу сестер Павлишиних. Вірш „Реквієм" виконала В. Павлишин. Сестри співали пісні „Рідний дім", „Мамина сорочка", „Летіли зазульки". В. Павлишин деклямувала вірші „Лемківщина воскресне", „Поклін жертвам Павлокоми".

На закінчення ведучий подякував осередкові СУМ за участь молоді в одностроях, а також усім учасникам відзначення. Присутні заспівали національний гимн „Ще не вмерла Україна", зфотографувалися на спомин про цю зустріч.

Володимир Блажейовський

Оновлення статуту „Української громади"

Микола Рудницький, голова комітету.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – Цьогорічне святкування 90-річчя організації „Українська громада" стало важливою віхою в історії організації. Комітет із змін і оновлень статуту оновив її основний документ. „Починаючи з 1917 року, – повідомив голова комітету Микола Рудницький, – статут перейшов три зміни, але настав час для нових змін". Комітет більше року працював над змінами. Зміни статуту були розіслані до всіх активних членів організації і 5 травня на надзвичайних загальних сходинах затверджені. Статут буде розповсюджений в листопаді 2007 року на святкуванні 90-их роковин „Української громади".

Галина Мартин

Велика рада пластового „Ордену Хрестоносців"

Ігор Шуст

ІСТ ЧЕТАМ, Н.Й. — 28-29 квітня на пластовій оселі „Вовча Тропа" відбулася чергова Велика рада пластового куреня „Ордену Хрестоносців (ОХ)". Ця рада була продовженням і завершенням відзначень 60-ліття Ордену, яке розпочалося у Філядельфії 2005 року. Лицар КА (Стефан Біланюк), як Великий Майстер ради, вміло проводив програму й дискусії над майбутнім ростом Ордену. Але гляньмо на історію ОХ. На першому етапі свого існування, 60 років тому, група з 21 ідейного молодика-абсольвента Травнштайнської гімназії в повоєнній Баварії, переважно колишніх „Юнаків", у березні 1946 року, об'єдналася під дороговказом „чинного патріотизму й активної християнської ідеології", прийняла ідеали середньовічних войовничих „Хрестоносців" та вибрала своїм патроном Митрополита Андрея Шептицького. Це був гурт студентів, яких також єднала академічна близькість та інші зацікавлення й бажання виявити себе в позитивний спосіб для майбутнього відродження своєї батьківщини, яку молодими були змушені покинути.

Започаткування у Німеччині закінчилося виїздом більшости „Хрестоносців" за океан, головно до США й Канади, а дехто до Австралії й Аргентини. На нових поселеннях, особливо в Америці, де було найбільше скупчення „Хрестоносців", вони об'єдналися та пожвавили працю Ордену в різних галузях пластового життя.

Діяльність у Пласті дала куреневі широкі можливості. Роками члени активно працювали на різних адміністративних постах, у крайових проводах та станицях. Інші вибрали виховну ділянку як новацькі братчики та гніздові, або як виховники юнацтва, зв'язкові та кошові. „Хрестоносці" були організаторами та брали участь у командах вишкільних та спеціялізованих таборів у різних станицях США й Канади та організовували таборові булави. Члени Ордену відзначились також академічними досягненнями. Багато „Хрестоносців" працювали як університетські професори у різних країнах, багато „Хрестоносців" мали високі становища в інших професіях американського, канадського та европейського життя, а значна частина була й продовжує бути активною в громадській та культурній праці в українському середовищі.

На цьому третьому етапі почали виринати нові вимоги й виклики, над якими Орден продовжував дискусію на останній Великій раді. Завдання Ордену міняється, приплив нових членів до Куреня старших пластунів „Хрестоносців" в діяспорі меншає, натомість потенціял для росту Ордену в Україні зростає, де є надії на чисельніший зріст старшого пластунства та сеніорату ОХ. У зв'язку з посиленим орієнтуванням праці на Україну, Орден плянує зміцнити співпрацю з існуючою стежею „Хрестоносців" у Тернополі у формі спільного підготування таборів та організаційної праці. Два роки тому Тернопільська стежа ОХ провела дуже успішний табір, на який американські „Хрестоносці" переслали нові шатра та фінансову допомогу в сумі 1.5 тис. дол. Андрій Боровий, стежовий тернопільської групи, своїм запалом, рішучістю та охотою до праці для розбудови ОХ в Україні, посилив сподівання на позитивне майбутнє. Двополюсна праця в дійсності розпочалася минулого року, коли друга частина Великої ради ОХ відбувалася у Львові.

Ще одним виявом співпраці з Україною є підтримка Українського Католицького Університету (УКУ) у Львові, засновником якого був патрон Ордену Андрей Шептицький. Незвичайним вирізненням для Ордену є також те, що наш член, о. д-р Борис Гудзяк, є ректором УКУ. Зобов'язавшися фінансово підтримувати

(Закінчення на стор. 27)

Відзначено 40-ліття 92-го і 100-го відділів СУА

Під час святкувань 40-ліття відділів сидять друга зліва: Катерина Воловодюк – уступаюча голова Округи Н. Дж., третя зліва: Ірина Стецьків – членка Головної управи СУА, четверта зліва: Іванна Мжиґлоцька, голова 92-го Відділу.

ГІЛСБОРО, Н. Дж. – В неділю, 29 квітня, членки обох відділів з їхніми родинами, представницями головної і окружних управ, поодиноких відділів СУА та громадських організацій з'їхалися, щоб відзначити 40-ліття двох відділів СУА. Зібралось майже 100 осіб в гарній просторій залі парафії Української католицької церкви св. Архистратига Михаїла.

Свято відкрила Татяна Рішко, організаційна референтка Округи Ню-Джерзі та довголітній скарбник 92-го відділу. До того вона 16 років була головою 92-го відділу, освітньо-культурною та суспільною референткою відділу, а також п'ять років – головою Округи. Після відкриття вона попросила присутніх вшанувати хвилиною мовчанки тих, які загинули під час горезвісної Акції „Вісла". Якраз 28 і 29 квітня минуло 60 років від цієї сумної дати. Після цього всі присутні заспівали гимн Союзу Українок (слова О. Мусійчука, музика М. Гайворонського).

Татяна Шимків, членка 92-го відділу, прочитала імена тих союзянок обох відділів, які відійшли у кращий світ – (92-ий відділ – Е. Олійник, М. Гнідь, К. Скорна, Я. Стецура, М. Пілат, А. Кузьмів, А. Крайник, Л. Савойка, М. Кікта, О. Бойко, М. Добуш, С. Гаврилюк, К. Гейл, В. Комарницька, М. Демчишин, О. Стак, Є. Кипша, М. Гарвіст; 100-ий відділ – К. Брус, Ю. Дитиняк, С. Зимерман, Р. Калічинська, С. Клебан, М. Середоха, Р. Теребецька, Е. Федак, А. Швайлик, А. Шевчик).

Наспів привіт від почесної голови СУА Анни Кравчук. Від головної управи СУА була присутня Ірена Стецьків, яка передала привіт від голови СУА Ірини Куровицької. Вона побажала обом відділам дальших успіхів у їхній корисній праці. Рівнож наспіли привіти від д-р Іванни Ратич, голови Контрольної комісії СУА, Лесі Ґой, члена Контрольної комісії СУА та Округи Н. Й., Ольги Луків, нової голови Округи Ню-Джерзі, та Ольги Тритяк, архівальної референтки СУА. Також відділи 28, 65, 70, 75, 86, 98 і 108 прислали свої привіти, а деякі представниці цих відділів були присутні на святі.

Наталія Головінська (голова 65-го відділу в Ню-Бронсвік) виголосила привіт від свого відділу і передала з цієї нагоди даток на журнал „Наше життя". Також на святкуванні були Марія Полянська (референтка стипендій СУА) та Ліда Крамарчук (скарбник Округи Ню-Джерзі). Рівнож завітали гості з Ню-Гейвен, Кон., – Уляна Зінич, голова СУА Округи Нова Англія, і Діонізія Брочинська, заступниця голови 108-го відділу.

В залі були присутні представники громадських організацій – Радний УНСоюзу Євген Осціславський з дружиною Марійкою, Михайло Захарко, довголітній секретар 349-го Відділу УНСоюзу на Центральний Ню-Джерзі, Володимир Янів від місцевого відділу УККА (Картерет), Іван Васічко від місцевого відділу Організації Оборони Лемківщини (Картерет) і Роман Глущик від Українського громадського клюбу в Картереті. Т. Рішко всіх привітала і подякувала, що приїхали спільно відзначити їхнє 40-річчя.

Перед полуденком о. Роман Пітула, парох місцевої парафії, перевів молитву, а після полуденку Дарія Самотулка зробила перегляд діяльности 92-го відділу. На початках відділ нараховував 25 членок, а тепер 14 (з того – п'ять новоприбулих з України). Головою відділу є Іванна Мжиґлоцька. Діяльність відділу дуже різноманітна – культурно-освітна, імпрезова, суспільна, а також відділ дбає про зовнішні зв'язки. На сходинах членки часто слухали реферати на історичні, літературні та музичні теми, які готували членки або виголошували запрошені доповідачі. Відділ влаштовував для громадян Святвечірні гостини, а також готував програми з нагоди роковин Тараса Шевченка. Влаштовано мистецькі виставки в публічній бібліотеці в Менвілі та виставку на тему української самостійности 1918 року. Д. Самотулка влаштувала виставки про Різдво і Великдень, та робила покази писанкарства в трьох публічних бібліотеках Менвілу. Підготовлено програму в День Матері і День Батька. Відділ відгукнувся на заклик допомоги потерпілим через повінь в Закарпатті, вислано пачки з одягом і взуттям до Бразилії і Польщі, а також вислано допомогу жертвам Чорнобиля, дитячій лікарні у Львові, сиротам в Донецьку та школярам в Івано-Франківську. Вислано книжки до бібліотеки в Дніпропетровську та до школи у Львові. Відділ також підтримує акцію „Молочко і булочка" і мав трьох стипендистів. Один з них, з поміччю відділу, став священиком. Відділ є добродієм і меценатом Українського музею в Ню-Йорку і шість членок є членами музею.

Оксана Кузишин розповіла про працю 100-го Відділу, який на початку мав 20 членок, а тепер нараховує 15. Впродовж 14 років головою відділу є Галя Кاськів. Відділ завжди співпрацював з іншими громадськими організаціями околиці Картерет і брав участь у спільних імпрезах. Розуміючи важливість виховання молоді в українському дусі, відділ заснував в 1991 році першу в Окрузі світличку, яка існувала під проводом членки Олі Кузишин впродовж вісім років. Рівнож, відділ спонзорував стипендистів в Румунії, Бразилії, а останні роки має троє стипендистів в Україні. Відділ часто брав участь в місцевих етнічних фестивалях, де виставляв українські мистецькі вироби, а також влаштовував виставки в „Menlo Park Mall", „Middlesex County" і „Merck Pharmaceutical" та кілька років брав участь у виставці етнічних ялинок в Мадярському музеї в Ню-Бронсвік. В 1990 році організовано показ української історичної і сучасної ноші в Центрі св. Димитрія в Картереті. Весь дохід був призначений для жертв Чорнобиля. Часто влаштовувано імпрези для громади – висвітлення фільму „Eternal Memory" з нагоди 65-ої річниці Голодомору, свято на честь Тараса Шевченка, Тараса Чупринки, з нагоди 60-ліття УПА і річниці Листопадового Зриву, а також з нагоди річниць Чорнобиля. Відділ відгукнувся на заклик допомогти потерпілим на Закарпатті, вислано пакунки до сиротинців Бразилії і в різних містах України, організовано збірку на акцію „Молоко і булочка" для школярів в Україні та зібрано фонди на допомогу обпеченій Насті Вівчар. Часто висвітлювалися фільми для місцевої громади – „Harvest of Despair", „Україна між Сталіном і Гітлером", „Помаранчева революція", „Інавґурація Президента Віктора Ющенка" та інші.

На кінець офіційної програми, колишня голова Округи Катерина Воловодюк вручила грамоти всім тим, які є членками обох відділів впродовж 40 років (92-ий відділ – С. Ландвійт, О. Рохман, А. Захарко; 100-ий відділ – М. Васічко, Ю. Гнатовська, І. Рачинська, Я. Ткачик, Т. Улгурська, С. Янів). Милу несподіванку для них зробила Галя Каськів (голова 100-го відділу), яка на пам'ятку подарувала їм чудові шалі. Також вручено грамоту Оксані Кузишин, Галі Каськів та Олі Кузишин за їхню працю у 100-му відділі. В 92-му відділі грамоти дістали – Дарія Самотулка (за віддану і довголітню працю як культурно-освітна референтка і секретарка відділу) та І. Мжиґлоцька (за 20 років головування).

На закінчення святкувань відбулася мистецька програма – молоденька Оля Вовк захопила присутніх своїм співом і чутливими деклямаціями. Вона виголосила вірш Миколи Щербака „Ти її не бачив, Україно" і „Вишиваю вишиваночку". Світлана Карпій та Алла Куцевич заспівали три пісні під акомпаніямент бандури. Танцюристи ансамблю „Іскра" з Випані живо та зі запалом виконали два народні танці. На кінець оркестра „Четверта хвиля" (Андрій Турчин, Ігор Сипень, С. Карпій та А. Куцевич) забавляла гостей.

Оксана Кузишин

ФІЛАТЕЛІЯ

„Власна марка" надійшла в обіг

Видавництво „Марка України" за проєктом „Власна марка" впровадило в нинішньому році виготовлення марок на замовлення (*див. „Свободу", ч. 7).* Водночас запропоновані марки ввійшли в загальний обіг з купонами, на яких вміщено поштову символіку. На цих купонах подаватимуться сюжети на замовлення громадян. Номінал кожної марки 70 коп. Оформлення – Олександер Калмиков. Художньо оформлені також поля аркушів.

18 травня надійшли в обіг чотири нові марки серії „Київ очима художників". На них вміщено копії картин Марії Лашкевич, Юлії Кузнєцової, Тетяни Кугай, Віталія Петровського. З питань придбання марок радимо звертатися до видавництва на адресу: Хрещатик, 22, Київ, 01001 Ukraine.

Кожна з цих марок має привіску-купон , на якому зображено поштову символіку. При надходженні замовлень на персоніфіковані марки, видавництво вміщуватиме на купоні замість поштових символів фотографію або малюнок на побажання замовника.

УКРАЇНА І СВІТ

З діяльности ОУН(д) у Києві

Виявлено могилу Миколи Міхновського

КИЇВ. – На Байковому цвинтарі столиці наприкінці 2006 року було виявлено могилу Миколи Міхновського, автора програми „Самостійна Україна", керівника Українського військового клюбу за часів діяльності Центральної Ради, творця Української Революційної партії, голови Народної Української партії та фундатора ідеології сучасного українського націоналізму.

У день народження М. Міхновського, 3 травня, члени Центрального проводу Об'єднання українських уаціоналістів (державників) (ОУН(д) та Київської міської організації ОУН(д) зібралися біля входу на Байковий цвинтар. До них приєдналися активісти Української партії, група журналістів.

Серед журналістів був головний редактор української газети „Хлібороб" Олександер Тарасенко з міста Лубни на Полтавщині, який намагається відновити вихід у світ газети „Хлібороб", яку 1905 року редагував близький товариш М. Міхновського – Микола Шемет.

Колона, яку очолювали прапороносці, рушила по поховання могилу М. Міхновського. Його могила виявилася невпорядкованою. Більшовики тримали у таємниці місце поховання М. Міхновського і на початку 1960-их років здійснили ще одне поховання у цій могилі.

Патріоти України намагаються могилу М. Міхновського впорядкувати, оголосивши всенародний збір коштів для встановлення надгробного пам'ятника.

Провідник Солом'янського районного місцевого осередку ОУН(д), священик Церкви Іоанна Хрестителя (УПЦ КП) о. Павло Стародуб відслужив Панахиду над могилою М. Міхновського.

Голова Центрального проводу ОУН(д) Павло Дорожинський у своєму виступі розповів про складові доктрини М. Міхновського. Член ради ОУН(д) проф. Анатолій Доценко поінформував присутніх про основні етапи життєвого шляху М. Міхновського, журналіст О. Тарасенко розповів про громадських діячів, які допомогли знайти могилу М. Міхновського.

Стипендії переможцям

Провідник Міжнародної організації „Об'єднання українських націоналістів (державників)" Павло Дорожинський 27 квітня вручив переможцям Міжнародного конкурсу з українознавства стипендії. Між Інститутом українознавства Міністерства освіти і науки України та Центральним проводом ОУН(д) за останні роки склалися тісні взаємини. В цьому інституті працюють чотири члени ОУН(д). За ініціятиви Центрального проводу ОУН(д) до пляну перспективних розробок Інституту українознавства нещодавно включено тематику, присвячену розробці літературної спадщини Олега Кандиби-О. Ольжича.

Цього року інститут вперше організував міжнародний конкурс на найкращий твір з українознавства. 26 квітня до Києва приїхали учні старших кляс, роботи яких було визнано кращими. З вітальним словом до учнів, їхніх батьків, учителів звернулися директор Інституту українознавства академік Петро Кононенко та П. Дорожинський. Після вітальних слів конкурсанти здавали іспити з історії України, літератури та комп'ютерних технологій. 27 квітня учасники конкурсу зібралися в Будинку вчителя – колишньому будинку Центральної Ради, де урочистості відкрив П. Кононенко, який подякував спонзорам та благодійникам за стипендії, які вони надали школярам.

Іменні грошові стипендії переможцям конкурсу надали П. Дорожинський, Благодійний фонд „Наш дім Україна – 2005" (голова Володимир Шевельов, Донецьк), Асоціяція „Україна і світове українство" (президент П. Кононенко).

Усього школярам було надано 37 грошових стипендій та 54 сертифіковані, в тому числі й видавництва „Плянета знань", яке видає чудовий журнал для дітей та підлітків.

Травневі збори ОУН(д)

Гостем травневих зборів Київської столичної організації ОУН(д) став відомий вчений і дослідник Володимир Куєвда. Його доповідь про етно-національні риси народу, як об'єкт сучасних інформаційних воєн викликала жвавий інтерес і дискусію.

В. Куєвда досліджує тему етнопоходження націй і впливу національної пам'яті на історичні процеси і ставлення народу до певних подій. За словами гостя, інформаційна війна ведеться не тільки проти конкретної держави. Одним із її завдань – спроба викорінити національну пам'ять. Народ сторіччями накопичував національну звичаєву культуру, яка передавалася з покоління в покоління в усній формі. Саме по них наносять основний удар теоретики ідеологічної війни. Ще одним об'єктом їх нападок стають визначні постаті нашого народу. Їх вагомість у світовій науці, культурі і літературі намагаються применшити.

Прес-служба ОУН(д)

Десяте „Свято Весни" на Донбасі

АВДІЇВКА Донецька обл. – Цього року в Донецькій області відбулося вже 10-те „Свято Весни". Його проведено на великій галявині серед соснового лісу біля Голубих озер Краснолиманського району. Для більшости учасників з Краматорська і Донецька „Свято Весни" почалося 28 квітня з розтаборування та першої ватри. Вже 29 квітня на свято прибула решта учасників – з станиці Авдіївка, а ще пізніше – з станиці Сватове, Луганської області.

Протягом трьох днів таборування юнаки мали можливість взяти участь у гутірках на пластову тематику, навчанні з практичного пластування. Кожен учасник з числа прихильників зміг спробувати себе у побудові таборових споруд, перевірити свої вміння з піонірки, куховарення. Уже традиційний реґіональний фестиваль пластової та авторської пісні, організований цього року пластункою-розвідувачкою з Донецька, став одним з кращих уподобань вражень учасників (усім найбільше сподобався заокеанський дует Бровків).

Окрім традиційних заходів на „Святі Весни" були і оригінальні точки програми. Таким став „Засекречений змаг" зі стратегії, а також ватра-дискусія на тему еґоїзму та альтруїзму в коханні. Вперше за останні декілька років юнаки та юначки навчилися долати природні перешкоди за допомогою навісних переправ, вивчили техніку підйому та спуску по крутих схилах, а виховники та інструктори, крім того, ще й отримали навички встановлення навісних переправ.

Дощ іноді намагався перешкоджати проведенню програми, але все ж він не зміг завадити учасникам взяти участь у тереновій грі, присвяченій св. Юріеві та лицарству, у вже традиційному лисячому бігу, а також у підсумковому змазі з практичного пластування.

Закриття відбулося під сонцем, а проводжало в дорогу „Свято Весни" градом і рясним дощем.

Тетяна Переверзєва

Українська бандура полонила Ізраїль

ЄРУСАЛИМ. – Добра половина глядачів у залі Єрусалимського театру, що зібралися 30 квітня, вперше чула українську мову, музику і дивовижний інструмент – бандуру. А ті, хто знав, що це таке, тихенько заспівали „Взяв би я бандуру, та й заграв, що знав, через ту бандуру бандуристом став". Так сталося з Романом Гриньківом, який віртуозно володіє старовинним українським інструментом.

Вперше за останні 25 років українську клясичну і сучасну камерну музику виконував ізраїльський камерний ансамбль Єрусалимської академії музики та балету „Капризма" під керівництвом Ісраеля Шалома, а також Заслужені артисти України – баяніст Павло Фенюк та бандурист Р. Гриньків. Диригував Народний артист України, проф. Володимир Рунчак.

Прозвучали твори клясиків і корифеїв української камерної музики Миколи Лисенка, Миколи Дремлюги та сучасних композиторів Івана Тараненка, Євгена Станковича, Кармели Ципколенко і В. Рунчака. Окрасою концерту були мелодії Дмитра Бортнянського. Сподобалась слухачам і сюїта І. Тараненка за п'єсою Тараса Шевченка „Причинна". Особливо красиво вимовляла досить важке для чужинців слово „причинна" ініціятор концерту і ведуча Хаюта Двір, яка веде програми світової клясичної музики на ізраїльському радіо.

Концерт мав назву „Відпочинок" і звучав в прямому етері, тому мільйони слухачів в усьому світі чули сюїту „Час Х, або не-концерт для п'яти виконавців" В. Рунчака з його проєкту „Нова музика в Україні". Мета проєкту – показати Україні новини світової сучасної музики. Серед творів самого В,. Рунчака варто виділити „Страсті за Владиславом" та „Портрети композиторів", які він присвятив Дмитрові Шостаковичеві, Ніколо Паганіні та Ігореві Стравинському. Ці твори майстерно виконує баяніст П. Фенюк.

Бандура стала покликанням для Р. Гриньківа – онука новгородсіверського бандуриста Петра Пашка.

– Бандура мене вибрала, – сказав Р. Гриньків. – Я бережу її як чистоту душі і люблю більше за дівчат. А якщо серйозно, то я виконую на бандурі Моцарта, Баха, Генделя, Вівальді, Шуберта, Бортнянського.

На батьківщині Р. Гриньків намагається відтворити дитячі ансамблі бандуристів. Це – мрія його життя. А ще пропаґує українське мистецтво за кордоном.

Саме Р. Гриньків переконав відомого джазового ґітариста Ал Ді Меолу, що відома американська різдвяна пісенька „Керол оф белз" не що інше, як українська колядка в обробці М. Леонтовича. Тому так довго не відпускала оплесками публіка Р. Гринькова, для якої і бандура та й бандурист не в червоних шароварах, а чорному смокінґу – екзотика.

Звичайно, як мольберт без пензлика, так оркестра без диригента. Тому ізраїльським слухачам пощастило того вечора, що диригентом був В. Рунчак надзвичайно активний, зі світовим ім'ям і талановитий: пише музику, викладає у Національній музичній академії України, працює у Національній музичній спілці, бере участь у конкурсах, гастролює по всьому світові.

Зліва: Павло Фенюк, Володимир Рунчак, Світлана Глаз, Роман Гриньків.

– Я вдячний міністерству культури і нашим дипломатам, які сприяли тому, щоб цей концерт відбувся, – сказав він. – Сумно, що на концерти клясичної та камерної музики в Україні публіки приходить небагато і надзвичайно мало молоді. Ми з камерним ансамблем „Нова музика в Україні" намагаємося зробити все можливе, аби виправити цей стан: їдемо в студентські залі, консерваторські авдиторії, граємо клясику і долаємо бар'єри непорозуміння.

Після концерту один з організаторів вечора, ізраїльський композитор, проф. Марк Копитман сказав:

– На мій погляд, в концерті поєдналися минуле і сучасне української камерної музики. Ці контрасти не поділяли твори, а об'єднували в те ціле, яке так радувало слухачів. Твори Людкевича і Лятошинського прозвучали абсолютно по-новому. Сьогодні в Україні є плеяда сучасних композиторів, які достойні, щоб їх знали в світі.

Радник Посольства України в державі Ізраїль, під опікою якого відбувся концерт, Анатолій Маринець сказав:

– Я сидів заворожений мелодіями Бортнянського, Дремлюги, Рунчака, майстерністю виконавців. А бандура! Вона, виявляється, така багатогранна, що на ній можна грати не лише кобзарські твори. Шкодую, що моя зустріч не відбулася з цією музикою раніше. Я бачив, як зачаровано слухала українську музику заля. Мене переповнювала гордість за мою Україну, моїх талановитих земляків.

Крім Єрусалиму, українська музика звучала і в Тель-Авіві. І скрізь були оплески, квіти і подяки за знайомство з українською клясикою.

Світлана Глаз

Повернення Юрія Соловія

КИЇВ. – На відкриття нової художньої ґалерії державного підприємства „Культурно-мистецький та музейний комплекс Мистецький арсенал" вибрано саме твори Юрія Соловія. Це рішення було зумовлене значущістю і вагомістю мистця для української культури, чиї роботи до певної міри заповнили проґалину мистецької творчости України в 1960-1970 роки, коли в Україні існували величезні творчі обмеження і українські мистці не мали доступу до світових процесів того часу. Ю. Соловій, проживаючи в Нью-Йорку, мав нагоду не тільки спостерігати за цими процесами, але й бути їх частиною. „У спектрі українського модернізму Ю. Соловій посідає унікальне місце: він є чи не єдиним послідовним представником неоекспресіонізму", – каже його друг поет Богдан Бойчук.

З огляду на велику кількість запрошених, відкриття відбувалося в два вечори – 30 і 31 березня. Виставлених було 12 великих полотен та 30 картин з унікальної серії „1,000 голів", а ґалерія видала каталог виставлених творів. „Загалом, ця виставка є частиною програми „Повернення культурних цінностей в Україну", а праці Ю. Соловія є першим надбанням ґалерії, з якого починається формування власної колекції сучасного мистецтва", – каже Лілія Тимошенко, директор ґалерії.

Протягом тижня після відкриття виставки найкращі мистецькі критики України в передових газетах стверджували талант і унікальність Ю. Соловія в українській культурі. Критик Олег Сидор-Гібелінда в своєму глибокому і вичерпному трактаті приєднав творчість Ю. Соловія до „Тривожного мистецтва": „Ю. Соловій же співає не пісні солов'їно-калинові – з його вуст вириваються, як хрипіння і стогони, звуки тривоги і болю – з короткими антрактами розрад, схожих на літній сон чи на мрійливе марення." Відомий критик Олексій Титаренко пише, що „на здивування, хороший художник цей Ю. Соловій – з відкритим кольором, екзистенціональною напругою. Зовсім не подібний на звичайне діяспорне напіваматорство." Дмитро Десятерик в газеті „День" зауважує, що „роботи цього художника вкладаються в загальне річище експериментів з фіґуративним зображенням, як реакції на абстрактне мистецтво, що охопило було художній загал Америки".

„Напевне, Ю. Соловій – єдиний український художник, у творчості якого природним чином утілилися всі ті тренди найактуальнішого світового мистецтва другої половини ХХ сторіччя, від яких було насильно відгороджено всіх без винятку мистців України. У цьому полягає непересічна цінність його першої виставки", – пише Олександер Красюк.

Як відомо, Ю. Соловій був неспокійною душею – окрім виставок, влаштовував дискусії, театр, перформанси – все прагнув розглядати нові проблеми і експериментувати. З усіх мистців-українців в США він був моїм вибраним мистцем і я з великим захопленням виставляла його в своїй ґалерії в Нью-Йорку. Він вражав своїм розмахом, силою, актуальністю теми. Незабутній його „Астронавт" – величезна картина, яка дослівно забирала вас з собою в небо. Переїхавши в Україну я, як і Б. Бойчук мріяли про те, щоб

Промовляє Богдан Бойчук.

його твори привезти в Україну. Б. Бойчук оббивав пороги музеїв в Києві, але з різних причин вони не були зацікавлені. Працюючи деякий час в „Мистецькому арсеналі", в 2006 році саме там я побачила таку можливість для Ю. Соловія. Б. Бойчук привіз твори. Після відкриття виставки Б. Бойчук виїхав до США і повіз хворому Ю. Соловієві і його дружині каталог і фотографії з виставки. Радости не було кінця.

23 квітня, після відкриття виставки, яка тривала до 10 травня, Ю. Соловій помер. Мистець повернувся в Україну і вона його належно прийняла. Цикл замкнувся, і він міг спокійно відійти…

Ірена Стецура

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Виставка мистця Богдана Сороки

НЮ-ЙОРК. – 64-ий Відділ СУА і Пластовий курінь „Верховинки" влаштували виставку графіки і живопису Богдана Сороки – одного з „шістдесятників". Виставка тривала 20-22 квітня в залі УККА і була присвячена пам'яті Ніни Самокіш, яка головувала в обох організаціях.

Б. Сорока – син славних батьків Михайла Сороки і Катерини Зарицької, які боролися за Україну і заплатили за це довгим ув'язненням у совєтських таборах. Від батьків Б. Сорока успадкував сильний характер і у свій спосіб також боровся за збереження української церковної архітектури, яку нищили і продовжують нищити в Україні. Він накреслив графічні зображення дерев'яних церков, щоб зберегти їх вигляд перед тим, як вони пропадуть. 26 таких мініграврюр видрукувані у книжці, яку можна було придбати на виставці. Була також книжка екслібрісів, в яких він спеціялізується і за які дістав нагороди.

Твори Б. Сороки – це українська мітологія (1970-1972 роки), купальські забави (1974 рік), символіка Григорія Сковороди (1975 рік), похід ґномиків (1979-1984 роки), архітектура Львова, Христові страсті, ілюстрації до творів відомих письменників.

На виставці творів Богдана Сороки (зліва): Ірена Куровицька – голова СУА, Богдан Сорока, Ярослава Ґеруляк – художниця з кераміки.

Картини, які відвідувачі мали приємність оглядати, були переважно з циклу „Ґномики" – кольорова графіка та живопис. Маленькі чоловічки були представлені з інструментами різного роду у різних комічних позах.

Б. Сорока пояснив, що він дуже любить музику і навіть знає багато клясичних творів на пам'ять. У зображувальному мистецтві він малював те, що його цікавило і що йому подобалося, тому комуністи переслідували його і забороняли творити.

Під час виставки на фортепіяні грав „Музичні фантазії" композитор-піяніст Володимир Ткаченко. Програму відкрила Ярослава Ґеруляк, а опісля Б. Сорока розповів про своє життя, дитинство без батьків, школу, співпрацю з Іваном Світличним. По офіційній програмі-доповіді авдиторія оглядала картини, розмовляла з маестром, частувалася і слухала музику.

Б. Сорока продав всі книжки і велику кількість картин. Можна догадатися, що у творах „гномів" він жартує з людей, які себе вважають за великих і мудрих, а тимчасом вони є тільки малі і смішні гноми. Грають музику, яку їм диктує життя і до неї танцюють. „Танцюй враже, як пане каже".

Божена Ольшанівська

Богдан Сорока. „Оркестра гномів".

Б. Сорока народився у Львові в 1940 році, закінчив Академію мистецтв в 1964 році, а в 1989 році одержав нагороду на конкурсі екслібрісів у Вільнюсі. Засновник катедри промислової графіки у Львівській академії мистецтв. Персональні виставки мистця відбувалися у багатьох містах Европи, США й Канади. Б. Сорока брав участь у групових виставках в Брюселі, Києві, Едмонтоні, Львові, виставках сучасного мистецтва у Берліні, Вроцлаві та Львові (1997 рік). Твори мистця знаходяться в ґалеріях і музеях Києва, Львова, Торонто, Мюнхена, Вільнюса, також у США.

Виступ Української капелі бандуристів ім. Шевченка в Нью-Йорку

Виступає Українська капеля бандуристів ім. Тараса Шевченка з Дітройту.

НЮ-ЙОРК. – 6 травня відбувся успішний концерт Української капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка з Дітройту. Гастролі капелі на чолі з її мистецьким керівником та диригентом Олегом Махлаєм (голова управи та адміністратор – Анатолій Мурга) присвячені 100-річчю з дня народження відомого діяча української культури Григорія Китастого.

За роки свого осідку в Америці капеля провела 600 концертів, об'їхала три континенти, 13 країн, їй аплодували перші державні особи США і европейських країн. Її репертуар включає 450 творів для хору і бандури, виступи записані на 26 платівках, дев'яти авдіокасетах, п'яти відеокасетах, восьми компакт-дисках. Два нових із них – це твори Г. Китастого-композитора: „Літургія" (2003) і „Бій-Перемога-Слава" („Битва під Конотопом", „Гомін степів", „Дума про Кемптон"- 2004), запис Київського професійного хору „Дзвони Подолу". Диски випустив у світ Фонд ім. Григорія і Віктора Китастих. І останній диск Капелі – „Байда" (2006).

У програмі цьогорічних весняних гастролей капелі (плянуються ще й осінні, у листопаді) – найкращі клясичні твори її репертуару, зокрема шість творів Г. Китастого, „Байда" і „Заповіт" Гната Хоткевича, „Нечай" Олександра Кошиця, „Встає хмара" Василя Ємця, „Херувимська" Дмитра Бортнянського та кілька народних пісень ліричного чи жартівливого жанрів. Вперше виконували пісню „Рятуйте, люди, пісню". Зі слів О. Махлая, цією програмою Капеля хоче дати уявлення про краще із творчости Г. Китастого та виконавської спадщини в цілому. І це їй вдалося. Гурт капелян порадував з першої миті зустрічі масовістю (13 бандуристів і 30 хористів) та барвистим, привабливим, неповторним козацьким убранням. Полонили звуки срібнострунної бандури.

Ось деякі відповіді на запитання про враження від концерту 6 травня:

Василь Гречинський, дириґент хору „Думка": „Приїзд і виступ капелі – велика подія для Ню-Йорку. Це унікальний аматорський колектив, вік якого ось-ось досягне 90 років. Подібного йому не знайдеш ні в Америці, ні в Україні. Унікальний він і своєю історією, і своєю подвижницькою роботою, бо працює не в професійному режимі, але досягає високого рівня. Це глиба – була і залишається . Колективу і його дириґентові треба віддати належне і тільки вітати".

Анна Бачинська, співачка, дириґент: „Я слухаю капелю третій раз за останніх 10 років. Моє враження, що останній виступ – найкращий. Капеля творчо виросла, перебуває в стані відродження, піднесення. Ансамбль зібраний, відчувається гармонія співу, його потужність, сила звуку, барвистість. Ансамбль підкріплений новими виконавцями, особливо сильний склад тенорів. Щодо програми: кожна пісня йшла по наростаючій, виконавці зуміли тримати глядача в напрузі, в своїх руках. Люди не хотіли розходитися, були в піднесеному настрої".

Юрій Федорів, музикант, співак-аматор: „До програми включили дуже гарні речі, які гарно співані. Цього разу набагато сильніша тенорова партія, ніж була до цього. Бажано лише, щоб басову партію підсилити октавою, буквально одну-дві нотки, бо це ж традиційно фундамент будь-якого слов'янського хору. Але звернув увагу на те, що не повністю заповнена заля. Коли я приходжу до церкви, то завжди бачу незнайомі обличчя, тобто це люди з „четвертої хвилі". Тут же, в залі, – одні знайомі, отже, „четверта хвиля" концерт не підтримала. І це було дуже прикро".

Алла Трохимчук: „Я переповнена найсильнішими відчуттями. Мені дуже сподобалось. Плескала так, що долоні боліли. Ми з чоловіком Романом – давні прихильники капелі. Останній раз виконання було гарне, а тепер – просто чудове! Я так вдячна Олегові Махлаю, що він тримає капелю вкупі, не дає розбігтися. Кобзарів багато в капелі й віком від 19 до 79 років. Якби я була чоловіком і мала голос, то негайно записалася б у цей гурт".

До дружини долучається **Роман Трохимчук**: „Вважаю, що репертуар концерту багатий, цікавий, барвистий, усолоджував наші душі, всі отримали величезне задоволення".

Ярослава Білик в часі перерви, за лаштунками, вручила Капелі доброчинний внесок– чек на 5 тис. дол. А супроводила цей жест одним реченням: „Моя душа співає разом з вами".

Про пляни Капелі можна дізнатися на її сторінці в Інтернеті: www.bandura.org.

Для придбання дисків з епічними творами Г. Китастого „Літургія" та "Бій-Перемога-Слава" можна звенутися в інтернет на сторінку: www.kytastyfoundation.org.

Книгу „Живі струни" можна придбати за адресою: Anatolij Murha, 15356 Ellen Dr., Livonia, MI 48154 (кошт: 25 дол.).

Лідія Корсун-Коваленко

Зліва: Анатолій Мурга, Олег Махлай, Ярослава Білик, Любомир Якимів, Андрій Скляренко. Фото: Л. Корсун-Коваленко

Видавництво з воєнних років

У Рівному вийшла книжка „Літопис буремних днів: видавницво „Волинь" (1941 - 1944 рр.) у стверджені української " (видавництво „Волинські обереги", Рівне, 2006 рік).

Автор Раїса Радчик - кандидат філологічних наук, доцент катедри періодичної преси Інституту журналістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

У монографії здійснено спробу дослідження на основі досі невідомих широкому загалові архівних документів діяльности рівенського видавництва „Волинь" у 1941 - 1944 роках.

Бажаючі набути згадану книжку, котра коштує 10 дол. включно з пересилкою, можуть звернутися на адресу: Nadia Mysechko-Karkoc, 708 5th St. NE, Minneapolis, MN 55413 - 2126.

Д-р Надія Мисечко-Каркоць

Третій річний авкціон в УІММ

ЧИКАҐО. – Третій річний авкціон в Українському інституті модерного мистецтва (УІММ) в Чикаго відбувся 21 квітня. Ідея авкціону була запропонована Оленкою Приймою, віце-президентом УІММ. У авкціоні взяли участь близько 100 осіб. Авкціон відбувається щорічно весною в Інституті і знаний любителям мистецтва, як нагода придбати праці відомих українських мистців, українські тканини, вишивки чи кераміку. Місцеві підприємці підтримують авкціон датками та дар-сертифікатами.

Цьогорічний авкціон був тихий і усний. Усний авкціон провела голова Авкційного комітету Люба Маркевич, довголітній члена екзекутиви Інституту і голова освітньої секції. Звучала музика, були напої, уфундовані Чарлсом Франком. Членами комітету були Ляля Кучма, Оленка Прийма, Орися Кардосо, Калина Помірко, Христя Соболь і Алла Остапенко.

Вечір щедро підтримали члени і приятелі УІММ. Дохід призначений на відновлення Інституту в 2007 році.

Фільм Кіри Муратової на Міжнародному кінофестивалі „Трайбека"

Перед презентацією фільму 2 травня (зліва) американська документалістка Христя Котляр, Богдан Ступка, Олег Кохан із дружиною Інною Липник, Пітер Скарлет, Юрій Шевчук.

НЮ-ЙОРК. – У шостому міжнародному кінофестивалі „Трайбека", що відбувся з 25 квітня до 5 травня вперше взяв участь український фільм „Два в одному" режисера Кіри Муратової (*див. „Свободу", ч. 13*). Він конкурував у категорії „Світовий художній фільм", яка традиційно приваблює чи не найбільше уваги. Крім нього, брали участь ще 17 претендентів із США, Бразилії, Німеччини, Росії, Китаю, Коламбії, Мексики, Тунісу, Ірану, Франції, Бельгії та інших країн. Було заплановано два покази картини для преси і п'ять для загальної публіки у трьох кінотеатрах Мангетена.

За неписаними правилами „Трайбеки", фільми, реклямою і комерційним просуванням на американський ринок яких займаються фахівці, представляє творчий колектив: режисер, продюсер, провідні актори. Оказія обставляється із помпою і максимальним галасом. Це включає оголошення для преси, фотографування й інтерв'ю на червоному килимі перед кінотеатром, прес-конференцію, барвисті плякати, картки, прес-пакети, представлення творців картини публіці перед переглядом і обов'язкову вечірку з участю відповідного консулату, культурного центру та корпоративних спонзорів, які хочуть заробити собі символічний капітал на розголосі від фільму.

Нічого чи майже нічого цього із українським фільмом не було. Творча група, яка складалася із продюсера Олега Кохана та провідного актора Богдана Ступки, прибула ввечері 30 квітня тихенько, без розголосу, уже після прем'єри фільму, що мала місце 27 квітня, і двох показів 29-го та 30-го. Відтак бажання Українського кіноклюбу Колюмбійського університету організувати зустріч громади із творчою групою „Двох в одному" залишилося нездійсненим. З огляду на повну відсутність попередньої інформації фестивальна публіка не могла дізнатися про те, що творча група з України буде представляти картину і спілкуватися із глядачами пізно ввечері 2 травня.

„Два в одному" – це дві історії, поєднані в одну: перша із ознаками детективу розгортається у театрі. Одного дня працівник сцени виявляє серед казкової декорації повішеного актора. Самогубець перед тим, як накласти на себе руки, убрався у блискотливий костюм блазня і тепер, висячи у петлі, виглядав як не одразу помітна деталь абсурдної декорації. Працівник сцени хоче зняти з руки небіжчика перстень, його ловить на гарячому інший, погрожуючи заявити в міліцію за крадіжку і знущання над трупом. У цій метушні вовтузиться багато акторів: Наталя Бузько, Ніна Русланова, Рената Литвинова, Жан Данієль, Олександра Свенська, Олександер Баширов, Леонід Павловський, Б. Ступка. Йде підготовка до спектаклю, ставлять декорації і паралельно вступають у якість дріб'язкові сварки герої оповіді. Коли нарешті приходить міліція, на сцені вже не один, а два трупи. Замість різдвяної казки, глядач стає свідком театру нонсенсу, густо замішаному на блюзнірстві.

У центрі другої оповіді – багатий чоловік (Б. Ступка), який живе самотньо у розкішному особняку у неназваній, але тим разом легко пізнаваній Одесі. Він змушує до статевих стосунків власну доньку, яка мусить терпіти таку наругу, бо інакше татко погрожує „переписати свій маєток на бібліотеку". К. Муратова, здається, хоче перевірити, до якої міри глядач годен терпіти абсурдне, вульгарне, принизливе, перебільшене і наскрізь фальшиве.

Із самого початку фільму К. Муратова застосовує різні форми шоку і, судячи із реакції авдиторії, робить це досить ефективно. У одному струмені із ланцюгом профанацій змушені грати актори. Реалістичну гру одних К. Муратова поєднує з карикатурним переграванням інших.

Можна сперечатися про художні якості „Двох в одному", про прихований зміст чи його відсутність у всіх вивертах режисера. Незаперечним є те, що це фільм не для широкого глядача, це авторське кіно у катастрофічному смислі цього слова, коли дуже своєрідному баченню режисера абсолютно підпорядковується все інше – камера, музика, звук, акторська гра. „Два в одному" – це дарунок для інтелектуальних снобів, і це не оцінка, а констатація факту.

Дивує не те, що фільм не дістав жодної нагороди на фестивалі у Ню-Йорку, а вже сам факт, що він потрапив до елітарного клюбу претендентів на нагороду, що, без сумніву, є перемогою. Дивує те, скільки позитивних відгуків він отримав від глядачів при його здатності шокувати, антагонізувати, дратувати. На переглядах було багато публіки, орієнтованої на складний продукт, який змушує думати, а не ковтати пережоване, не здаватися перед неспроможністю зрозуміти ідею фільму.

Усім, до кого я встиг підійти із проханням поділитися враженнями, фільм сподобався. Хоча Олександер Мотиль, професор політології Ратґерського університету, Н. Дж., підсумував свої враження у такий спосіб: „Відчайдушне намагання К. Муратової висловити глибоку думку про важливі речі зазнає ганебного провалу з її штучною кінематографією, непереконливими діялогами, немодульованим звуком і очевидною нездатністю розрізняти шокуюче від глибокого".

Третій фестивальний показ фільму відбувся за участю Б. Ступки та О. Кохана 2 травня у кінотеатрі „Кліерв'ю Вест" у дільниці Челсі. В останню хвилину представити фільм і творчу групу публіці та провадити обговорення після перегляду зголосився директор фестивалю Пітер Скарлет. Він дуже тепло вітав гостей із Києва і розсипався перед Б. Ступкою у компліментах, представивши його як „чудового актора, велику зірку і колишнього міністра культури України". Заля була заповнена лише наполовину. Протягом перегляду вийшло, не дочекавшися кінця, півтора десятка глядачів. На обговорення залишилося 30-40 фанатів, серед них студенти курсу „Кіно і формування сучасної України", який я викладаю у Колюмбійському університеті, постійні члени Українського кіноклюбу університету, а також шанувальники К. Муратової, трохи розгублені від того, що їхнього улюбленого режисера подають як українського, а майже вся дискусія ведеться англійською і українською мовами. Публіку зацікавила взаємодія такого яскраво національного актора, як Б. Ступка з К. Муратовою, який протягом понад сорока років життя і творчости в Україні загалом не помічала української культури.

„Я щасливий, що Україна представляє видатного українського режисера К. Муратову на такому престижному кінофестивалі, як „Трайбека". Я теж щасливий, що знімався в цьому фільмі, що приїхав на фестиваль. Я би хотів побажати фільмові удачі і щасливого плавання по кінотеатрах світу", – сказав Б. Ступка.

Юрій Шевчук

НОВІ ВИДАННЯ

Барвистий образ Батьківщини

Вийшов у світ художній альбом Михайла Барабаша

Обкладинка нового альбому М. Барабаша.

Альбом „Україна – це світло, а пастель – роса" – четверте видання, що представляє творчість мистця. Він містить репродукції вибраних творів із його великої серії пастелей (понад 200), написаних на пленері протягом 2004–2006 років.

Творчо-видавничий задум мистця Михайла Барабаша – львів'янина, який живе у Ню-Йорку, здійснено. Шанувальники малярства, пейзажів рідного краю по цей і той бік океану мають змогу гортати альбом „Україна – це світло, а пастель – роса". Звернімо увагу на природність і перспективність трансформації його назви – від ужитої Тарасом Шевченком і належної таки йому – до також глибоко індивідуальної й місткої. Отож – понад 70 приємних окові й серцю кольорових репродукцій, уміло дозований поетично-спогадальний авторський текст, майстерне макетування, оптимальний щодо мистецької репрезентації формат, досконала сучасна поліграфія...

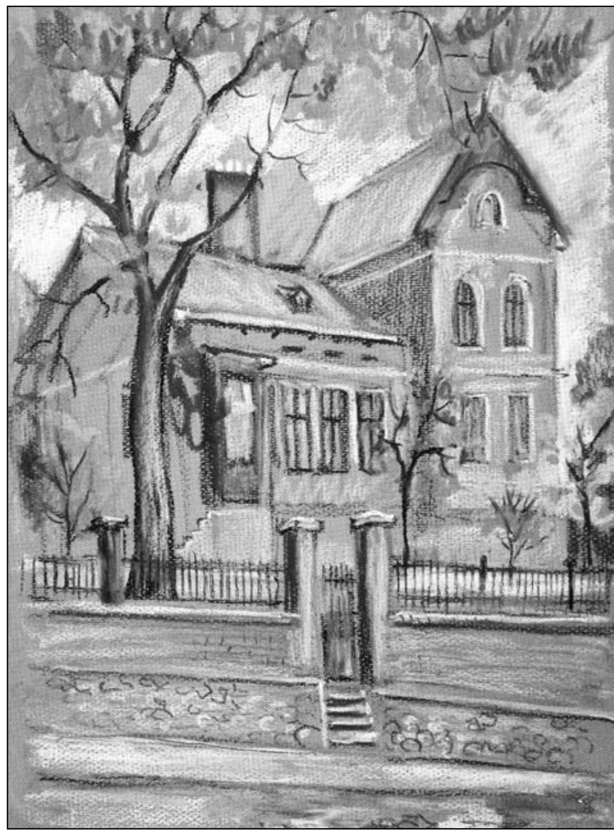
Автор альбому тепер зізнається, що упродовж довгих місяців праці над ним звідав справжнього щастя спілкування з отчим краєм за посередництвом чистих і теплих пастельних барв. Він уперше побував у десятках сіл та містечок Галичини, а деякі, як-от родові Відники та Дроговиж, побачив „новими очима". На собі відчув неприземлену залежність українця від рідної землі. Познайомився з багатьма добрими людьми. Про позитивну енерґетику пастелей мистця, збережену і, здається, навіть примножену в поліграфічній версії, скажуть його колеги та приятелі.

Талановитий мистець, член Національної спілки художників України Михайло Барабаш ще раз дякує усім, хто в міру своїх фінансових та фахових можливостей долучився до появи його альбому і запрошує зацікавлених на відкриття виставки своїх робіт з одночасною презентацією цього видання. Виставка відбудеться спочатку в Ню-Йорку, а потім – у Львові, Конкретні місце і час відкриття експозицій на разі уточнюються й будуть сповіщені додатково.

Богдан Смоляк,
письменник

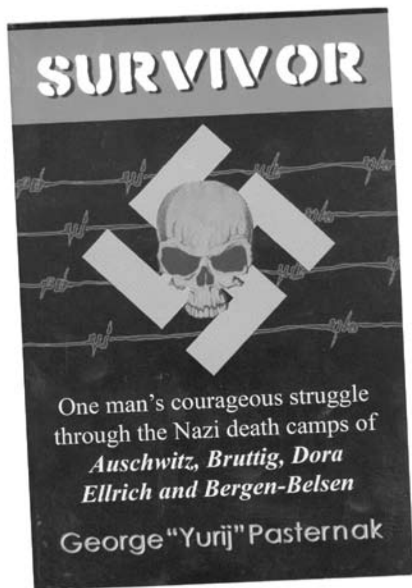
Новий альбом можна придбати за 20 дол., звернувшись на адресу: M. Barabash, 40-60 Elbertson St., Apt. 4L, Elmhurst, NY 11373. Тел.: (347) 409-4521.

Михайло Барабаш народився 20 серпня 1952 року в с. Відники (Львівщина). Студіював на відділі графіки Українського поліграфічного інституту ім. Івана Федорова (тепер – Українська академія друкарства). Майже два десятиліття працював викладачем у Львівському коледжі декоративного й ужиткового мистецтва ім. Івана Труша. У творчому активі мистця – участь у понад 80 виставках різних ступенів (обласних, всеукраїнських, міжнародних). Його твори увійшли до багатьох приватних колекцій в Україні й за кордоном (Польща, Німеччина, Канада, США та ін.). М. Барабаш – член Національної спілки художників України з 1989 року.

М. Барабаш. „Музей-садиба Івана Франка у Львові".

Книга „Той, що вижив" – свідчення про злочин

Воєнні лихоліття Першої і Другої світових воєн тяжко відбилися на долі багатьох тисяч українців, які з різних причин покидали рідні землі і виїздили „світ за очі". Більшість з них була змушена з економічних чи політичних причин „шукати щастя", зокрема в Америці, Арґентині чи в Канаді.

Одним з таких „щасливців" був юнак з підкарпатського села Добровідка біля Коломиї Юрій Пастернак. У 1942 році його двічі арештовувала німецька влада. Після ув'язнення в Коломиї юнака вивезли у найстрашніший німецький концтабір Авшвіц, де він пробув 19 місяців і після визволення американськими військами в нього була єдина мета – не повертатися в Україну, а залишитися в Европі. А ще більшим було бажання податися в Америку.

Нелегкі були роки виживання в Америці. Але змагання за краще життя, яке він здобув завдяки своїй наполегливості, принесли відчутні зміни.

Сьогодні матеріяльне становище Ю. Пастернака дозволяє йому бути відомим меценатом не тільки серед українців Америки, але і інших народів цієї вільної, багатої держави. Жахливі пережиття молодих літ заохотили його довести до відома суспільства жахи німецьких концентраційних таборів.

У 2002 році він опублікував книжку спогадів „Крізь комин на волю". У 2006 році було зроблено її видання в Америці вже англійською мовою під назвою „Сурвайвер". Назва книжки „Крізь комин на волю", має символічне значення, бо вийти з німецьких концтаборів фізично було майже неможливо, а тільки через спалення в крематоріях з димом з їх коминів.

У своїй книжці „Той, що вижив" Ю. Пастернак розповів світові про страшні злочини проти людства і тортури, свідком яких він був і яких сам зазнав. Автор усвідомлює, що важко описати жахливий, брутальний спосіб ставлення до в'язнів, нелюдські умови, у яких вони страждали і вмирали. Навіть найбільш обережно вибрані слова, кожна фотографія є тільки наближенням жахливого болю і тортур, яких зазнали в'язні. Ю. Пастернак описує концентраційні табори, у яких він був ув'язнений і вижив. Два табори – Авшвіц і Берґен-Белзен були відомі, як табори смерти.

Для того, щоб повністю збагнути значення і глибину трагедії, яка відбувалася у цих таборах, потрібно було відчути біль і почути крик тортур. Кожен день перебування в цих таборах врізувався у пам'ять автора. За словами автора, він діставав силу це витерпіти у постійних молитвах до Бога, та в спогадах про щасливе дитинство з улюбленими рідними, своє перебування з друзями, сусідами в Україні. Він пам'ятав про історичні подвиги українського народу, гордих і сміливих борців за волю і незалежність Батьківщини – це все стало для нього прикладом до наслідування і допомогло йому вижити, утримувало його від зламу, допомагало йому підбадьорювати інших в'язнів у виживанні і надії на визволення.

Ганна Кошель

З питань придбання книжки можна звернутися до автора на адресу: Yurij Pasternak, 404 Calbira Ave., North Port, FL 34287. Тел.: (941) 426-0354.

„Аванґард" – нова книга Ганни Черінь

Книга Ганни Черінь „Аванґард" з'явилася у київському видавництві „Ярославів Вал" у 2006 році. Передмову написав Михайло Слабошпицький. Книга має 376 сторінок, в твердій обкладинці. Художнє оформлення Ніни Танченко. Обкладинка книжки в помаранчево-синіх кольорах показує змагання України за свободу. Вступ до книжки в авторській редакції: „Нова книга української поетеси зі США – це вірші, написані нею впродовж останніх років. Тут є і пристрастна жіноча лірика, й гірка сатира, і розважливий філософський погляд з висоти років на життя. Але найвизначальніше – це щире вболівання Г. Черінь за долю рідної землі, за майбутнє України".

В основному, книга розпадається тематично на три яскраво визначених частини: про визвольну сучасну боротьбу України, еміґраційні пошуки щастя, які зірвали українців із рідних гнізд, і споглядання життя еміґранта у різних його проявах. Вірші – ліричні, сатиричні, жартівливі – відкривають зміст життя і допомагають його осмислювати. „Аванґард" – це літопис нашої доби. Книжка читається легко і підносить читача на дусі, навчає спостерігати навколишнє життя і його цінити, не бути байдужим і брати в ньому живу участь. Книга справляє гарне враження і навчає віри в себе, в свій народ і в Україну.

Перший розділ книги „Моя країна мрій" починається віршем:

Щоб Вітчизна росла,
Треба й нам рости
І любов'ю кріпити державні будови.
Крім пісенних слів для такої любови
Треба правди, і праці, і вірності
І української мови.

Початок вірша „Десята річниця":

Дніпрових струн гучні акорди
Ведуть у двадцять перший вік,
Зустріти славно й гордо
Десятий самостійний рік.

„Аванґард" – книга патріотична, лірична, сатирична, що навчає жити і Україну любити і зберігати своє коріння.

Г. Черінь видала вже 42 книжки.

Віра Ворскло

Поетична творчість наших читачів

Візьми в руки „Кобзаря“

В Україні ти родився,
Але мови не навчився,
Ворог добре про те дбав,
Щоби мови ти не знав.

А ти знаєш, хто ти є,
Пам’ятай, люби своє,
Коли будеш мову знати,
Край твій буде процвітати.

Ти не хочеш все життя,
Рабом чужим бути,
Шануй рід свій український,
Бо ми його діти.

Коли будеш шанувати,
І рід свій любити,
Україна твоя люба,
В добрі буде жити.

Візьми в руки „Кобзаря“,
Прочитай, що в ньому є,
Тоді добре будеш знати
Й шануватимеш своє.

Пилип Шайда,
Сейнт Пол., Мінн.

Нелегко рабство скинути людині

Чомусь Христос у нас не воскресає
На Україні вже шістнадцять літ,
Голгота глибше в землю все вгрузає
І на хресті нас бачить цілий світ.
Здавалося, вже вимолили в Бога
Собі Державу в Помаранчів злет.
Та раптом не туди пішла дорога,
Прем’єр-міністер нам зламав хребет.
Залежність від Москви уряд розбила,
Злочинцям обіцялася тюрма,
А їх Верховна Рада приютила,
І воскресіння на хресті нема.
Наступні вибори покажуть світу
Чи ми хохли, чи українці є,
Які повинні врешті-решт рішити
Національне майбуття своє.
Не вивітрився чад іще марксизму
У старших, є і молодь без ідей,
Тому отрута нео-комунізму
Від Ілліча іде крізь Мавзолей.
Нелегко рабство скинути людині,
Та не буває в світі без чудес,
То ж мріємо, щоб в нашій Україні
Таки Христос Воістину Воскрес!

Ростислав Василенко,
Юніон, Н. Дж.
Квітень 2007 р.

Калинова країна

За горами, за лісами,
наче справжнє диво,
Розкинулась калинова
наша Україна.
Над калиною веселка
кольорами грає,
Соловейко вечір тихий
співом проводжає.
Нічка темна свої коси
чорні розпустила,
Дивозорі й срібний місяць
в небі засвітила.
Тихий вечір узяв кобзу,
став пісню виводить.
Під ту пісню над землею
ранок сонце котить.
Вся у цвіті калинонька
росицею вмилась
Та на вроду свою пишну
в річку задивилась.
Небо синє і безхмарне,
як озерце чисте.
В лузі трави виблискують
росяним намистом.

Вікторія Командир,
учениця 5-ої кляси
м. Алчевськ, Донецька обл.

Лист від мами

Звичайний день біжить до краю.
Сховалось сонце за городи,
Десь люди брами зачиняють,
Крадеться вечір до господи.
Старенька мати стала в хаті,
Налила в глечик молока.
Сіла до столу написати
Рідненькій донечці листа.
„Як ти живеш, моя дитино,
В такій далекій стороні?
Ти пишеш – маєш копіїчину,
Та щось не віриться мені.
Хіба добром ти називаєш,
Що ти десь там, а сім’я – тут?
Роки так швидко пролітають,
Діти без матері ростуть.
Терпляче доляри збираєш
І радо їх додому шлеш.
Собі не купиш, що бажаєш,
Все до копійки віддаєш.
Пожалій моє серце старенька.
Я тобою натішитись хочу.
Ти ж у мене дитина одненька...
Лише ти і безсонні ночі.
Я за тебе молюся щоднини.
У молитвах розради шукаю.
Прошу Бога, щоб дав тобі сили
І те щастя, якого чекаєш.
Повертайся додому, дитино
То хоч я перед смертю спочину“.

Галина Макогон,
Сейнт Пітерсбурґ, Фла.

ПОСТАТІ

Співець стрілецької доби

Цікаво було прочитати у „Свободі“ нарис про життєвий шлях композитора Ярослава Барнича, автора знаменитої „Гуцулки Ксені“. Цей опублікований матеріял навернув мене на спогади про Левка Лепкого. Досі лунають світом його пісні. На жаль, я так і не знаю його долі, особливо після буремних воєнних років. Буду вдячний за розповідь про цю людину.

З повагою, **Степан Ананевич,**
Торонто

Таких, як Левко Лепкий, в історії літератури, поезії, журналістики і музики були одиниці. Це про нього відомий д-р Федір Погребенник писав: „Якщо б брати Богдан і Левко Лепкі не створили більше нічого, крім пісні „Журавлі“, то цього вистачило б, щоб їхні імена були навічно вписані золотими буквами в історію української музичної культури“.

Крім музики до „Журавлів“, Л. Лепкий створив пісні „Гей, видно село“, „Ми йдемо вперед“, „Бо війна війною“, „Ішов відважний гайовий“, „Ми йшли, кервавились в боях“, „І снилося з ночі дівчині“, „Майова нічка“, „Колись, дівчино мила“ та інші (разом близько двадцяти), то можна сказати, що пісні Левка Лепкого разом з пісенною творчістю Романа Купчинського і Михайла Гайворонського склали цілу стрілецьку епопею.

До речі, чи не найактивніший з цих трьох осіб, Л. Лепкий вмів завжди бути душею товариства і ніколи не прагнув, щоб його ім’я було на першому місці. А відносно старшого брата, то він намагався всякими шляхами створювати для нього сприятливі умови для праці, бо й сам був здібним не менше. І сьогодні неможливо відрізнити деякі сторінки лепківської „Мазепіяни“, що були втрачені, а потім дописані молодшим братом. Він умів все, у нього все виходило правдиво і досконало, що, мабуть, інколи й заважало в організованості.

У архіві „Свободи“ збереглася єдина фотографія, на якій зображено Лева Лепкого у Львові на одній з імпрез. Третій зліва на передньому пляні – Лев Лепкий, четвертий зліва – д-р Лука Мишуга, шостий зліва – Роман Купчинський. *Фото: Янушевич*

Відомо, що у своїй пісенній творчості Л. Лепкий працював у двох іпостасях, створюючи тексти і добираючи мелодії до них. До того ж, робив це так природньо і в гармонійній єдності музики і слова, що ці пісні й до сьогодні сприймаються як народні. А це чи найвища похвала мистцеві, бо досягти такого, справа не з легких.

Нагадаємо читачам деякі з них:

Бо війна війною, вісьта-вйо!
В тім є Божа сила, гайта-вйо!
Як не заб’є тебе гостра куля,
То копитом, замість кулі, б’є кобила.

Або:

Ми йдем вперед, здалека чути гуки,
Гармати б’ють, там воля або смерть,
Не буде більш терпінь і муки –
Вперед! Там воля або смерть!

Ось вам, трагедія війни, з жартом переплетена.

Згадаймо, як сонячно співала його ліричні пісні Квітка Цісик:

І снилося з ночі дівчині,
Що маки в гаю процвітали,
Що коней вороних сідлали –
І снилося з ночі дівчині.

Я розповів про Л. Лепкого як про пісняра, але потрібно нагадати, що він був не лише поетом й композитором, а й прозаїком, публіцистом, драматургом, майстром епістолярного жанру і навіть художником.

Народився Л. Лепкий 7 грудня 1888 року в селі Поручин (тепер Бережанського району), на Тернопільщині, в родині священика Сильвестра Лепкого, відомого на той час письменника, який виступав в літературі під псевдонімом Марко Мурава. Після початкового домашнього навчання здобуває освіту у славнозвісній Бережанській гімназії, потім вчився на технологічному факультеті Львівського університету, а далі – у Краківській академії мистецтв.

Перша світова війна 1914 року перервала студії Л. Лепкого, він став одним з перших організаторів військової організації – Українських Січових Стрільців, де, витримавши всі труднощі війни, дослужився до ранґи поручника. Це були найпродуктивніші роки його пісенної творчости.

Після війни Л. Лепкий жив у Львові, де брав активну участь у громадсько-політичному та мистецькому житті міста. Став засновником ряду видавництв, дописувачем багатьох журналів, заснував ляльковий театр, згодом його обрали членом правління Товариства письменників і журналістів ім. Івана Франка. Він проєктував і споруджував пам’ятник УСС у Винниках біля Львова.

У 1931-1939 роках Л. Лепкий працював на посаді адміністративного директора курорту-санаторію „Черче“. А з приходом „московських визволителів“ разом з мамою і братом Богданом виїхав до Кракова, де став співробітником щоденника „Краківські вісті“. В 1941 році одружився з Марією Драгомирецькою.

І це ще не все. В 1945 році він разом з родиною переїхав спочатку до Відня, а згодом – до Ню-Йорку, де, працюючи на різних низькооплачуваних роботах, не втрачав сили духу, віри та любови до України.

За океаном він пише спогади, оповідання, нові пісні і вірші, які друкує в україномовних газетах. Так з’являються його „Легенда про заснування Львова“, „Дещо про молодість Богдана Лепкого“, „Ще про стрілецькі пісні“ та інші.

28 жовтня 1971 року, на 83-му році життя, Л. Лепкий помер у шпиталі в Трентоні, Н. Дж. Похований на цвинтарі в Бавнд-Бруку. В часописі „Свобода“ повідомлялося: „Зійшла з цього світу кольоритна постать вояка-кавалериста, композитора і поета, журналіста-редактора, великого патріота, державника, людини глибокої товариської культури і доброго серця“.

Анатолій Житкевич,
Торонто

ПРО ПЕРЕЖИТЕ І НЕЗАБУТЕ

У Розенгаймі, 60 літ тому...

Серед родинних реліквій зберігаю відбитку надрукованого в „Українських вістах", які виходили тоді в Новому Ульмі, в Німеччині, звіту про Олімпіяду в Розенгаймі 16 березня 1947 року. У ній брали участь співаки і танцюристи від трьох національних громад, які на той час перебували у таборах Ді-Пі, – української, еврейської і литовської. Кожна група виступала окремо з цілою програмою.

Відкрилася та незабутня художня Олімпіяда виступом еврейського дитячого хору. У супроводі акордеону діти прекрасно заспівали декілька еврейських пісень. Другими на сцену вийшли литовські танцюристи, в народних костюмах, виконавши низку народних литовських танців. А чоловічий квартет співав популярні литовські пісні. Й от наступив момент для попису наших артистів. Першим виступив український мішаний хор з табору Нойбоерн, під диригуванням проф. Романа Ставничого. Звучали „Почаївська Божа Матір", „Щедрик" Миколи Леонтовича, „Дзвони" і „Розрита могила" Дмитра Котка, народні пісні „Ой, устану я в понеділок" і „Стелися, барвінку", а також арії з опер „Чорноморці" і „Запорожець за Дунаєм".

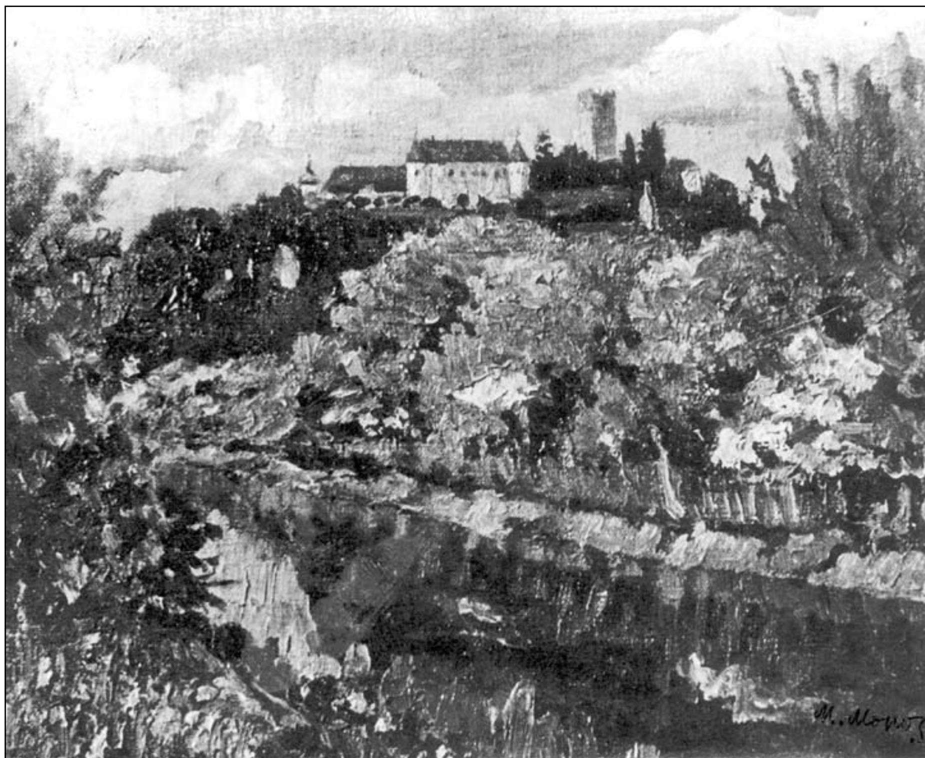
Своїм виконанням цей хор набагато перевершив рівень навіть найкращих самодіяльних вокальних груп, засвідчивши свою здатність конкурувати з професійними колективами. Цей успіх хору мав значення ще й тому, що його знаменитий спів слухали американський військовий губернатор, командири військових частин, міський голова Розенгайму, німецьке духовенство, члени управ різних таборів.

Особливо гарячих оплесків заслужили солісти: Ольга Білозор і Ярослава Будз (сопрано), Михайло Мороз (тенор), Дмитро Поторока і Степан Луцик (баси). Фортепіяновий супровід виконувала талановита піяністка Ірина Старосольська.

Крім хору, українці втішили глядачів і виступом балетного ансамблю з Авґсбурґу під керівництвом п. Андруховича. Усім припали до душі вогнисті гуцульські танці, з участю Р. Петрова, знаного в таборах балетмайстра.

Наш табір Нойбоєрн не був великий, мешкало там близько 350 наших людей, але ось змогли представити хор такого рівня, – і це було справді по-українськи!

Ірина Мороз,
Статен Айленд, Н. Й.

Михайло Мороз, „Замок Нойбоєрн", 1946 рік.

Учасники українського мішаного хору з табору Нойбоєрн.

Наш колгосп за німецької влади

Наше село на Кіровоградщині лежить у бездоріжжі, тому, відступаючи, радянські війська через село йшли без військової техніки, бо літо в 1941 році було дощове і тепле. Деякий час в селі було безвладдя. Не маючи уявлення, що буде далі, селяни навіть розмовляли пошепки. Десь через місяць після початку війни в село заїхала бричка, запряжена гарною парою коней. На передньому сидінні був німецький вояк, а на задньому, в цивільному – чоловік середніх літ і літній офіцер, напевно, високого рангу. То приїхав комендант з перекладачем і денщиком, якого звали Роберт. Коли зібралося все село, комендант заговорив, сидячи, а товмач стояв на підніжці брички і перекладав його промову. Напевно, німцям сподобалась колишня колгоспна система, бо все так і залишилось, але колгосп вже називався не „Ленінський шлях", а двір ч. 9.

Комендант запропонував вибрати старосту села. Всі одностайно проголосували за Іларіона Мирошниченка, який до війни сторожував ночами у колгоспнім свинарнику. Він знав німецьку мову, бо в 1914 році був у полоні в Австрії. Люди мали надію, що, знаючи мову, він когось зможе й захистити. Потім вибрали старосту двору, цебто ніби голову колгоспу. Ним став Іван Куценко, якого до війни в селі звали „куркулем", бо його й насправді „розкуркулили", але чомусь на Сибір не вислали.

Як і за радянської влади, всі дорослі вранці збиралися на наряд. Бригадир наділяв кожного завданням. Комендант не встрявав у жодні справи, але його денщик, кульгавий Роберт, користувався всіма правами. Він їздив двоколісною бідаркою і завжди з нагаєм в руці, яким часто користувався.

Землю обробляли корівками, спрягаючись сусід з сусідом. Мені в той час йшов 14 рік, і я теж ходив за плугом, а дві пари корівок в ярмах водили менші за мене на два роки Маруся і Віра. Пройшовши туди і назад гони, ми випрягали корівок, даючи їм перепочити і попастися. Та де не візьмись на бідарці під'їхав староста двору. Він кричав на нас, погрожуючи сказати Робертові. А коли я сказав, що крім того, що корівки цілий день тягають плуга, ще потрібно здати 300 літрів молока для німецької армії, староста почервонів від люті і шморгонув мене батогом по спині.

Вранці на наряді я бачив, як староста, розмовляючи з Робертом, показував пальцем на мене. Той, не дійшовши до мене метра, переполосував мене нагаєм через плечі. Я рвонув тікати, а він реготав. Після того я старався уникати зустрічі з Робертом. Працювали ми задарма, тільки „кишеня" та „пазуха" давали можливість якось прохарчуватися. Але це було небезпечно. Коли Роберт зустрічався з тими, що йшли з поля, то зіскакував з бідарки і шкутильгаючи, ганявся за жінками, щоб забрати їхні припаси.

Доки ще не забирали молодь в Німеччину, зимовими вечорами, по черзі, в хатах збиралися на вечорниці хлопці і дівчата. Після першої облави, яку вчинили поліцаї, на вечорниці вже не збиралися.

Дійшла черга і до мене. Разом зі мною забрали моїх однолітків. На возах, під конвоєм поліцаїв, везли в район за 18 кілометрів. Я сидів на останньому возі, поліцай сидів на передку і куняв, спершись на гвинтівку. Коли ми проїжджали понад річкою, я вибрав зручну хвилину, зіскочив з воза і – в очерет, а всі поїхали далі. До села повернувся вночі і потім переховувався в скиртах соломи та на горищах.

Василь Теслюченко,
Черкаси

Сумні спогади про „Криворіжсталь"

В СРСР я працювала інженером відділу охорони праці величезного підприємства „Криворіжсталь" (понад 40 тис. працівників). Великий рівень травматизму на підприємстві і керівники применшували тим, що приховували нещасні випадки.

За зниження травматизму інженери діставали грошові нагороди, тому були готові приховувати дійсність. Я ж не робила цього, тому мене переслідували. Якось навіть звільнили, нібито за несвоєчасну аналізу нещасних випадків. На праці мене відновив суд. Після цього мене запросив на розмову директор „Криворіжсталі" К. Носов і призначив старшою в радгоспі „Радушне", де міські робітники допомогали сіяти і збирати городину.

Працювати в радгоспі було дуже тяжко. Робітники пиячили в лісових смугах, а про мене доносили, що я їх змушую працювати більше часу! Це було неправдою. Я замовила їм гарячу страву, сільське молоко, домовилася, щоб при кінці праці вони могли купити на полі овочі, відібрані ними. Адже в міських овочевих крамницях стояли довжелезні черги за овочами, які привозили з села. Керівники радгоспу погодилися на такі пільги. Раніше перед закінченням праці керівники радгоспу приїздили на поле і витрушували ті овочі, які люди хотіли взяти додому. Водночас наші робітники за наказом бригадира відбирали найкращу городину, яку потім відвозили працівникам міських і районних комітетів Комуністичної партії. Задарма. Ті присилали за городиною водіїв, які возили їх на службових автах.

Я протестувала проти тих службових авт. Проблемою зацікавився К. Носов, який знову викликав мене на розмову. Я розповіла, що лікарі заводської лікарні на догоду відділові охорони праці давали брехливі підтвердження про людей, яких травмовано на заводі, що вони ніби були п'яні, що й призвело до травм або смерти. За таку брехню відповідальні за безпеку праці діставали винагороду, а потерпілі позбавлялися відшкодування. Коли я приїхала до Америки, то була ніби уві сні після пережитого.

Олександра Кирша,
Бирлінґтон, Вт.

СПОРТ

Ігор Чижович знову очолив Український спортовий осередок „Тризуб“

Нова Управа УСО „Тризуб" (перший ряд зліва): Евген Луців, Тарас Козак, Ірина Бучковська, Ігор Чижович, Харитя Литвин, Ярослав Козак, Аніта Чайківська, Орест Лесюк, (другий ряд зліва): Евген Швак, Тед Кулп, Стефан Ярема, Микола Бучковський, Степан Абрам, Адріян Гаврилів, Богдан Возняк, Ігор Шуст, Роман Лужецький, Микола Бойчук, Григорій Петрик, Петро Кондрат, Михайло Юрчак, Іван Німчук, Методій Борецький.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – На „Тризубівці" у Горшамі відбулися 57-мі звичайні загальні збори Українського спортового осередку (УСО) „Тризуб". Збори відкрив голова УСО Ігор Чижович. Після молитви присутні хвилиною мовчання вшанували пам'ять членів осередку, які відійшли у вічність під час минулої каденції. Після виборів президії (голова Методій Борецький) та номінаційної комісії (голова Ярослав Козак), секретарка Ірина Бучковська зачитала, а присутні прийняли протокол попередніх загальних зборів. Присутні заслухали звіти членів управи.

За інформацією скарбника товариства Адріяна Гаврилова, прихід у минулому році становив 111 тис. дол., а витрати 99 тис. дол. У спортовій ланці прихід був 110 тис. дол., а витрати 108 тис. дол. УСО „Тризуб" має 355 членів, багато з яких віддали свій вільний час на безоплатну працю на території оселі. Орест Лесюк звітував про насадження дерев, фарбування споруд, обладнання двох грищ копаного м'яча та ін. З ініціятиви Богдана Возняка було придбано новий великий телевізор на кошти, зібрані серед членів УСО.

Завдяки зусиллям Евгена Луціва товариство отримало ґрент від стейту Пенсильванія у сумі 5 тис. дол. Це вже третій ґрент, який „Тризуб" дістав на розбудову полів для копаного м'яча.

Заступник голови у ділянці спорту Тарас Козак звітував, що у минулу каденцію на полях „Тризуба" удосконалювали свою майстерність 24 дружини копаного м'яча. Перша команда під довголітнім проводом Михайла Юрчака й тренера Петра Борецького у сезоні 2005-2006 років здобула перше місце в „United Soccer League", вигравши всі 15 змагань. Перша команда також перемогла у чемпіонаті „Eastern PA" в „US Amateur Cup" і в „US Open Cup". У першій половині сезону 2006-2007 років „Тризуб" посів друге місце, а також продовжує боротьбу за чашу „US Open Cup". У молодіжних командах боролися 300 осіб. На „Memorial Day" відбувся п'ятий турнір копаного м'яча на „Тризубівці" під керівництвом Данила Ниша, у якому змагалася 71 дружина.

У травні і вересні 2006 року на „Тризубівці" відбулися два тенісові турніри під проводом Юрія Савчака. А плавці ланки плавання під проводом Христі Тершаковець посіли друге місце на першості УСЦАК, яка відбулася на Союзівці.

Ланка ґольфу, очолювана Йосипом Ґомиком, у червні 2006 року провела турнір з участю 90-ти змагунів, які представляли дев'ять штатів Америки. На завершення звіту Т. Козак передав від спортової ланки 4 тис. дол. на придбання "utility vehicles".

У своїй доповіді голова УСО І. Чижович розповів про створення неоподаткованої фундації для утримання „Тризубівки", наголосив на необхідності залучення до роботи в управі молодих членів „Тризубу".

На пропозицію номінаційної комісії Ляриса Стеблій-Дідаш зачитала подання нового складу управи. Головою знову обрано І. Чижовича. Його заступником і екзекутивним директором – Я. Козака, заступниками Е. Луціва, О. Лесюка, Т. Козака, скарбником – А. Гаврилова. До управи також увійшли Ірина і Микола Бучковські, Л. Стеблій-Дідаш, Аніта і Юрій Чайківські, Б. Возняк, Д. Ниш, Харитя Литвин, Остап Левицький, Євген Швак, Степан Абрам та Григорій Долинський. Контрольну комісію очолив Степан Кундеревич, а товариський суд – Микола Бойчук. Пресові референти – М. Борецький, Роман Лужецький і Віктор Голубовський.

Спортову управу „Ukrainian Nationals" обрано у складі: голова – Т. Козак, заступники – Стефан Киндеревич, М. Юрчак, О. Лесюк, скарбник – Іван Німчук, секретар – Йосиф Ґосак, директор турнірів – Д. Ниш, директор тенісу – Ю. Савчак, директор ґольфу – Й. Ґомик, директор плавання – Х. Тершаковець, спеціяльні проєкти – Василь Стефурак.

Голова УСО І. Чижович накреслив основні напрямки роботи у спортовій і господарській ланках. Виступаючи у дебатах, Богдан Сірий запропонував використання сонячної енергії для освітлення й опалення посілості.

І. Чижович передав Б. Сірому грамоту від Дрексель-університету, якою відзначено спортовця за участь у передолімпійському Джемборі 1995 року і якого включено до Залі слави („Hall of Fame"). Б. Сірий у 1955-1958 роках обирався до складу дружини „All American" від футбольної команди „Дрексель Драґонс", де забив рекордне число голів – 44. У ті самі роки він виступав і за „Тризуба".

Роман Лужецький

Новосілля „Чорноморської Січі“

У ч. 20 „Свобода" подала вістку про новосілля спортового товаритства „Чорноморська Січ" у новому Українському Американському культурному центрі Ню-Джерзі. З деяким запізненням надійшли світлини з цієї події, дві з яких подаємо. Вгорі: передання чека на суму 50 тис. дол. на будову центру (зліва): Влодко Темницький, Андрій Панас, о. Роман Мірчук, Омелян Твардовський, Віктор Гатала, Орест Куцина, ліворуч: Омелян Твардовський розтинає стрічку у новій домівці.

Фото: Ярослав Твардовський

Велика рада...

(Закінчення зі стор. 14)

УКУ, Орден вибрав установу, яка має велике значення для майбутнього закріплення України – виховання нового покоління чесних та ідейних інтеліґентів-професіоналів та провідників українських церков. Хрестоносці прилучилися до „бенефісу" для УКУ в Ню-Йорку у жовтні 2006 року та Філядельфійського в березні 2007 року, спільно зложивши з цих двох нагод близько 20 тис. дол.

У виховній праці Орден вирішив посилити практику організування юнацьких спеціялізованих таборів. Наші виховники мали гарний успіх та викликали зацікавлення юнаків у спецтаборах „Теренова гра" з тематикою української військової історії. До якоїсь міри, це було продовженням традиції символічних „Хрестоноських рейдів" у горах Альпах, якими ми вшановували рейди УПА в Україні. Варто зазначити, що кожна форма таборування поглиблює систематичну працю з юнацтвом, головно „Хрестоносців", які є гуртковими виховниками або юнацькими зв'язковими.

Велика рада ОХ вибрала новий провід в складі: Великий Майстер ОХ – Тарас Ганкевич (Смаркач), Великий Юдекс – Андрій Боровий (Тунель), Стежовий ОХ в Україні, Великий Трезорій – Тиміш Ганкевич (Три-на-Девяту), Великий Скріптор – Роман Юзенів (Чорнило), референт преси – Ігор Шуст (Зайнятий), Майстер 5-го куреня Старших пластунів – Степан Біланюк (Лицар Ка) та Майстер 20-го куреня Сеніорів – Богдан Пазуняк (Кабанос).

Остання Велика рада закінчилася традиційною „канапою", яку мусять пройти аспіранти (прихильники) до старшопластунського куреня ОХ. На Великій раді прийнято чотирьох нових кандидатів. Відтак, при ватрі, лицарі переводили „сповідь" молодих лицарів та в дружній атмосфері просиділи до пізньої ночі, обмінюючись родинними та професійними успіхами.

Кінцевий церемоніял, яким завершено Велику раду 2007 року, кінчається словами: „На нашому життєвому шляху, який торуватимемо засобами нашого символу – хреста на оборонному щиті й меча – присвічуватиме нам світла постать нашого Патрона, Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького".

Учасники Великої ради „Ордену Хрестоносців".

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" за квітень 2007 р.

100 дол.	Малюца Анна	Дандес, Іл.
	Боярська Іза	Дандес, Іл.
	Романюк Анатолій	Отава, Онт., Канада
85	Перейма Марта	Арлінґтон, Ва.
55	Макар-Лауді С.	Бруклин, Н. Й.
50	Целевич Іванна – подяка д-рові Анатолієві	
	Романюкові	Мортон Ґров, Іл.
	Одежинська Лідія	Філядельфія, Па.
	Місіянович Еміль	Валяті, Н. Й.
	Попович Орест	Гавел, Н. Дж.
	Репа Григорій	Карнеґі, Па.
	Стецура Іван	Міделбурґ Гай, Огайо
	Волф Марія	Нептун Сиіті, Н. Дж.
45	Ґлобал-Біомаркетінґ Ґруп	Пало Алто, Каліф.
	Кухаришин Ігор	Едмонтон, Ал., Канада
	Мусій Юрій	Етобіко, Онт., Канада
	Петришин Володимир	Кренфорд, Н. Дж.
35	Досій Дмитро	Флашінґ, Миш.
	Вислоцький Ігор і	
	Марта Фаріон	Чикаґо, Іл.
	Кравців Оксана	Анандел, Ва.
	Семків Ярослав	Бойлінґ Спрінґс, Па.
30	Аврамчук-Клим Ія	Вест Лафаєт, Інд.
	Леус Іван	Ройон, Кве., Канада
	Пільківи Дарія і Роман	Торонто, Онт., Канада
25	Лоїк Володимир	Солт Лейк Сиіті, Ют.
	Рондяк Уляна	Вілмінґтон, Дел.
	Цетенко Вячеслав	Венес, Фла.
	Гаргаї Марія і Богдан	Гавел, Н. Дж.
	Лисик Дмитро	Ля Сел, Кве., Канада
	Ратичі Галина і Ростислав	Едісон, Н. Дж.
23	Добровольський Степан	Монреаль, Кве., Канада
20	Апонюк Катерина	Едмонтон, Алб., Канада
	Кохановська Галина	Етобіко, Онт., Канада
	Масляк Маріян	Лейквуд, Кол.
	Пундій Павло	Чикаґо, Іл.
	Скрибайло Степан	Чарлоцвіл, Ва.
	Сось-Гайда Катерина	Сан Антоніо, Тек.
	Андрус Ірина	Флашінґ, Н. Й.
	Пришляк Микола	Дженкінтавн, Па.
	Сікора Ніна	Парма, Огайо
15	Буренко Олег	Кристал, Фла.
	Карнет Леонід	Едісон, Н. Дж.
	Івасечко Василь	Ендовер, Н. Дж.
	Іваськів Любомир	Венес, Фла.
	Кульчицька Марія	Еботсфорд, БК, Канада
	Матковський Степан	Рочестер, Н. Й.
	Орлінс Іван	Лос Анджелос, Кал.
	Полон Оксана	Пен Єн, Н. Й.
	Шмидт Роберт	Бірмінґем, Миш.
	Варварів Василь	Сан Анселмо, Кал.
	Іванів Наталія	Чикаґо, Іл.
	Мандибур Валентина	Гарвест, Ала.
	Звадюки Віра і Олег	Ґрейт Фолс, Ва.
10	Держко Евстахій	Лортон, Ва.
	Качала Олена	Савт Венес, Фла.
	Клек Андрій	Фервю Парк, Огайо

10 дол.	Онуфрик Катерина	Гамілтон, Онт., Канада
	Павленко Павло	Мокіна, Іл.
	Петрина Євген	Чикаґо, Іл.
	Ранюк Анна	Бостон, Мас.
	Терлецька Катерина	Ню-Йорк, Н. Й.
	Воловодюк Ярослав	Ґлен Овкс, Н. Й.
	Бараник Роман	Ворен, Миш.
	Боднаренко Павло	Елизабет, Н. Дж.
	Болюбаш Христина	Ентобіко, Онт., Канада
	Цегельський Юрій	Бетлегем, Па.
	Чайковська Наталія	Морис Плейнс, Н. Дж.
	Шпитко Марія	Чикаґо, Іл.
	Ціко Марія і Микола	Савт Ґей , Миш.
	Дейчаківська М.	Ентобіко, Онт., Канада
	Добровольський Ярослав	Ебінґтон, Па.
	Дусанівський Богдан	Бафало, Н. Й.
	Ґіна Василь	Ню Гейвен, КОн.
	Ґаргаї Марія і Богдан	Гавел, Н. Дж.
	Гавалешка Остап	Вініпеґ, Ман., Канада
	Гурський Петро	Челтелгем, Па.
	Якубовська Маріянна	Бафало, Н. Й.
	Кізима Катерина	Оксфорд, Миш.
	Кочман Олександра	Чикаґо, Іл.
	Крамарчук Мирон	Ст Ентоні, Мін.
	Крижанівський Богдан	Варвік, Н. Й.
	Кулинич М.	Джексон Гайтс, Н. Й.
	Кусів Ольга	Порт Шарлот, Фла.
	Кушнірук О.	Чикаґо, Іл.
	Кузьма Меланія	Рокі Гіл, Кон.
	Кефор Карпо,	Ню-Йорк, Н. Й.
	Лагола Петро	Бродвю Гтс, Огайо
	Лаврін Надія	Стирлінґ Гайтс, Миш.
	Лутчак Теодор	Елджін, Іл.
	Нагачівець Михайло	Торонто, Онт., Канада
	Новицький Славко	Сильвер Спрінґ, Мд.
	Пацай Й.	Вест Голівуд, Фла.
	Перейма Ореста	Бафало, Н. Й.
	Пільгуй Дмитро	Філядельфія, Па.
	Раковська Олександра	Рівергед, Н. Й.
	Рихтицький Юрій	Арлінґтон Гайт, Іл.
	Саварин Петро	Едмонтон, Алб., Канада
	Сосяк Володимир	Колонія, Н. Дж.
	Шереґ Теодор	Кліфтон, Н. Дж.
	Татарини Галина і Дмитро	Мінеаполіс, Мін.
	Теодорович Оксана	Лінколнвуд, Іл.
	Тимяк Сидір-Михайло	Пітсбурґ, Па.
	Тичко Антон	Філядельфія, Па.
	Війтович Юрій	Чикаґо, Іл.
	Врублівська Інна	Норт Порт, Фла.
8.72	Каркоць Михайло	Міннеаполіс, Мін.
5	Беґей Роман	Мавнт Вермонт, Ваш.
	Білас Тамара	Парк Рідж, Іл.
	Брунда Михайло	Гарфілд, Н. Дж.
	Чай Йосафат	Норт Роялтон, Огайо
	Данилишин М.	Вудсайт, Н. Й.
	Дика Людмила	Блерставн, Н. Дж.
	Федор Михайло	Флемінґтон, Н. Дж.

5 дол.	Гальчук Ярослав	Ст. Кетерінс, Онт., Канада
	Грегорчак Т.	Гонолюлю, Гаваї
	Григорчук Наталія	Чикаґо, Іл
	Гринчишин Василь	Вебстер, Н. Й.
	Якима Володимир	Парма, Огайо
	Каніщак Андрій	Ярдвіл, Н. Дж.
	Кецек Степан	Ґлочестер, Мас.
	Клос Марія	Даймонт Понт, Н. Й.
	Корчмарик Франко	Монреаль, Кбе., Канада
	Кравчук Анна	Норт Порт, Фла.,
	Курис Богдан	Бронкс, Н. Й.
	Мандибур Валентина	Гарверст, Ала.
	Нагребецький Роман	Галіфакс, НС, Канада
	Оріховська Дарія	Вестгемптон, Н. Дж.
	Осадца Степан	Віліямсвіл, Н. Й.
	Пастухів Сергій	Вест Бабілон, Н. Й.
	Павлович Любомир	Юніон, Н. Дж.
	Прибила Остап	Сіракюз, Н. Й.
	Приймак Степан	Рочестер, Н. Й.
	Рудко Ігор	Колчестер, Кон.
	Запорошенко Микола	Карбондел, Іл.
	Савой Марія	Орленд Парк, Іл.
	Семчишин Татьяна	Атланта, Джа.
	Серкез Степан	Полк Сиіті, Фла.
	Шкільник Надія	Акрон, Огайо
	Сітка Віліям	Вест Ст. Пол, Мін.
	Смук Андрій	Коламбія, Кон.
	Сорощак Володимир	Чикаґо, Іл.
	Спіндура Віліям	Лівонія, Миш.
	Тесленко Григорій	Лоренсвіл, Н. Дж.
	Уздейчук Володимир	Йонкерс, Н. Й.
	Якимів Катерина	Брічпорт Кон.
	Безпалий Іван	Корнінґ, Каліф.
	Чабан Михайло	Кліфтон, Н. Дж.
	Хомяк Богдан	Рочестер, Н. Й.
	Ґаладзи Оленка І Петро	Отава, Онт., Канада
	Грабовецький Юрій	Галандейл, Фла.
	Калман Лесь	Форт Коленс, Кол.
	Косовський Н.	Чикаґо, Іл.
	Кушнір Фавронія	Філядельфія, Па.
	Лещинська Февронія	Кліфтон, Н. Дж.
	Лозинський Михайло	Савт Бостон, Мас.
	Радь Люба	Балтимор, Мд.
	Соханівська Дарія	Місісґак, Онт. Канада
	Тромса-Турчак Ірина	Трамбул, Кон.
	Тимчишин Маркіян	Лодонвол, Н. Й.
	Волт Марія	Нептун Сиіті, Н. Дж.
	Винницька Патриція	Бетлегем, Па.
3	Фіняк Василь	Сан Сиіті, Аріз.
1	Заболотна Параня	Камдентон, Мо.
	Разом	**2,455.72**

Щро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

ПОДОРОЖІ

Кураш – відпочинкова оселя князів Гольшанських

Храм Преображення Господнього в с. Кураш (фото з архіву автора).

Село Кураш (в минулому – і Кураж, і Куразь) лежить на правому березі річки Горинь і належить до найдавніших поселень Пригориння. Польські історики другої половини XIX ст. висували думку, що це поселення було столицею дулібів. Підставою для цієї гіпотези стало прадавнє городище в лісі поруч Кураша, обнесене трьома земляними валами висотою до шести метрів. За першою оборонною лінією був другий ряд, а між цими двома і третім рядом – глибокий рів, заповнений водою. Це оборонне городище належало не до княжої доби Руси-України, а до часу початків об'єднання племен. На цьому городищі наприкінці XIX ст. було зрубано велетенський дуб, який за вичисленням шарів приросту мав понад 900 років. Отож городище має ще раніші свої початки.

Польський дослідник Осовський від того городища виводив і назву оселі Кураш, значення якої потрібно шукати у мові дулібів чи інших племен, що населяли Погорину. Місцева чарівна природа вабила на куражі, тобто розваги князів Гольшанських-Дубровицьких, які створили тут свою відпочинкову оселю – місце полювань, бенкетів, інших розваг.

Давнє оборонне городище використовували князі Гольшанські і Степанські для власної безпеки, коли перебували тут, тому тримали в Кураші постійну залогу. Земляні вали укріпили дубовими частоколами, а пізніше – мурованими стінами з спостережними вежами, з яких княжі дружинники оглядали водний шлях по Горині. Зі знахідок срібних і золотих монет в околиці села довідуємось про зв'язки мешканців княжої оселі з далекими містами Візантії і Західної Європи.

Після родинного поєднання князів Гольшанських і Степанських Кураж належав до степанського ключа їх маєтків, а в першій половині XVI ст. був у власності князів Острозьких. Маємо пам'ятати, що не тільки куражами (розвагами) жили князі, серед яких були подвижники у чернецтві і ігуменстві. Місцевий храм Преображення Господнього в кінці XV на початку XVI ст. своїм коштом побудував князь Юрій Гольшанський – великий будівничий наших святинь, щедрий їх жертводавець.

Про давність церкви свідчив збережений в церковному архіві перелік його настоятелів, починаючи від 1712 року. Храм славився багатством предметів церковного мистецтва, давнім мистецьким триярусним іконостасом, безцінним архівом і бібліотекою. Зберігалось тут відоме рукописне Євангеліє з дарчим записом: „В літо 1548 року я раб Божий солтан (*ця посада прирівнювалась до посади волосного старшини* – **В. Р.**) Софоній Шпраський з панією своєю Марією сеє Євангеліє наше жертвую, де буде на престолі Божому лежати, має настоятель храму того за душі наші Бога милостивого просити".

Храм Преображення Господнього ще в 1944 році являв собою велику скарбницю нашої духовної спадщини. Вся духовно-мистецька скарбниця храму стала жертвою московсько-більшовицького варварства в 1970 році. А ще раніше, після другого приходу більшовицьких „визволителів", о. Власія Пашкевича заарештували енкаведистські кати в підступний спосіб. В ніч напередодні Різдва Христового екнаведисти, переодягнені в форму українських повстанців, забрали його з дому. Священик-мученик провів 10 років в радянських таборах і лише 1955 року повернувся додому. З 1959 року церковні служби припинились, вірні ходять до храму в с. Бережниця.

Неодноразові спроби комуністичних вандалів знищити святиню впродовж десяти років зазнавали невдачі завдяки опору вірних. Усе ж 1970 року дубровицькі комуністи потрощили все церковне начиння, знищили відомі ікони „Рай" і „Пекло", іконостас, архів-бібліотеку, зняли давні дзвони і перетворили храм на смітник.

Вперше побував я в Кураші 10 років тому, послухав від старожилів гірку правду про минуле цієї княжої оселі, її святині, поклав квіти до могил о. Власія і о. Никанора Пашкевичів. З першоджерел, власноручно написаних автобіографій постали образи цих новітніх мучеників. Могили їхні старанно доглянуті – це свідчення, що вірні свято бережуть пам'ять про о. Власія та його родину.

Вирушаю до храму Преображення Господнього, настоятелем якого впродовж 18 років є о. Василь, родом з Галичини, але яскравий прихильник московської Церкви. Дерев'яний храм з легкої руки „реставраторів" суцільно покрито іззовні так званою „вагонкою", дерево перестало дихати і приречене на поступову руйнацію. Така вона наша гірка правда, і розповісти її світові бачу своїм обов'язком.

Володимир Рожко,
Луцьк

Діягноза, за яку лікар-академік заплатив власним життям

80 років тому у Москві стався злочин, про який в СССР було заборонено говорити вголос під страхом смерти. Трагічно обірвалося життя академіка Володимира Бехтерєва – видатного невропатолога, психіятра, фізіолога і морфолога, засновника Психоневрологічного інституту в Петербурзі (1908 рік). У 1927 році В. Бехтерєв приїхав з Петербурґу до Москви на І Всесоюзний з'їзд невропатологів та психіятрів, зупинився, як завжди, у свого приятеля гінеколога С. Благоволина. Після з'їзду В. Бехтерєв залишився у Москві, бо мав узяти участь ще в одному з'їзді – педологів. Проте наступного дня він несподівано помер.

Що ж сталося? Кандидат медичних наук В. Тополянський прослідив хід сумної події і у 1989 році, коли це стало можливим, опублікував свої дослідження. Виявляється, що перебуванням у Москві видатного вченого вирішили скористатися лікарі Йосифа Сталіна і попросили В. Бехтерєва оглянути „вождя народів", який тривожився з приводу того, що в нього стала сохнути і втрачати працездатність ліва рука. Директор клініки для наукового персоналу невропатолог Крамер, який лікував Леніна, пам'ятав, що саме В. Бехтерєв у 1923 році після триденного обстеження „вождя революції" встановив дуже точні діягнози його хвороб. Наступного року Ленін помер, але Крамер не забув Бехтерєва. Сталін не хотів залучати додаткових лікарів, щоб не розголошувати свою неміч, але врешті погодився на візиту В. Бехтерєва.

Видатний прихіятр двічі оглянув Сталіна і підбадьорив його, але Крамеру сказав правду: у Сталіна важке психічне захворювання – параноя. Одним з проявів цього захворювання є психопатія – поява у хворого „надцінних ідей", передовсім переоцінення якостей власної особи, брехливість і лицемірство, надмірна жорстокість і намагання замаскувати свої дії „вищою ціллю", крайній еґоцентризм, постійна підозра „неронівського типу". Такі хворі, за словами В. Бехтерєва, „свої провини переносять на свої жертви".

Невідомо, чи сам Крамер повідомив Сталіну про його психопатію, чи розмова лікарів була підслухана, але того ж вечора В. Бехтерєв занедужав. Після розмови з Крамером він був в театрі на виставі „Любов Ярова", був запрошений до театрального музею, потім в кабінеті директора театру відбулося невелике частування. Через 15-20 хвилин В. Бехтерєв приїхав до місця свого проживання і тут йому стало вкрай зле.

Приїхали лікарі – професори Д. Бурмін і В. Шервінський. Несподівано з'явилися ще два медики – Є. Константиновський та І. Клименков. Вони відправили професорів додому, а самі залишилися біля хворого. Невдовзі він помер. Обидва лікарі не відходили від нього ні на крок. Тіло померлого спалили у крематорії. Два лікарі заявили, що останньою волею померлого було не проводити судово-медичної експертизи, тіло негайно спалити. Але сам В. Бехтерєв за життя писав, що розтин померлих видатних осіб має бути обов'язковим в ім'я розвитку науки.

В. Тополянський зайнявся загадковими постатями двох лікарів, які були присутні при останніх годинах В. Бехтерєва. Виявилося, що жоден з них не значився у лікарських адресарах, не було їх і в списках працівників медичних установ. На той час тільки ГПУ – попередник НКВД – могло мати таких „таємних" лікарів. В. Тополянський вважає, що В. Бехтерєва отруїли під час імпровізованого частування в театрі, а два лікарі з ГПУ прибули на квартиру, щоб простежити хід акції. Вони привезли з собою власні „ліки", які прискорили смерть професора. Потім підготували фальшивий заповіт і добилися прискореного спалення тіла. Були вилучені усі нотатки В. Бехтерєва за останні дні.

Приятель В. Бехтерєва – правник С. Ґрузенберґ у 1928 році підготував до видання біографію видатного вченого з додатком щоденників і листів. Книга друком не вийшла, а її автор був розстріляний у 1938 році. Уже в 1957 році наукова конференція з нагоди 100-річчя В. Бехтерєва постановила видати його наукові праці, але це рішення не було виконане. За спробу правдивої діягнози Сталінові лікар був приречений на страту і забуття.

Левко Хмельковський

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

Відкрилася брама вічности

27 березня упокоївся довголітній активний учасник громадського життя. д-р ветеринарії св. п. Іван Павлічка. Подаємо прощальне слово Євгена Ґіля, , виголошене в день похорону д-ра І. Павлічки.

Віддзвенять сумні похоронні співи, відгомонять прощальні слова, а у серцях і далі дзвенітимуть сумні акорди вічної розлуки з дорогою для всіх людиною – св. п. д-ром Іваном Павлічкою. Колись на рідних землях дзвонили дзвони, коли людина покидала світ, цю „долину сліз", а поет віддзеркалив сумну людську долю словами: „А дзвони дзвонять, дзвони дзвонять: покинь життя, покинь життя". Так, людино, покинь життя, бо воно коротке та тяжке, але попереду – вічність. Цю думку влучно висловив поет Остап Тарнавський: „Життя тут – квіт, що впаде в забуття, лиш смерть – початок вічного буття".

Цей світ покинула людина – добрий муж та люблячий батько численної та милої рідні, що доклав чимало праці та особистої посвяти, щоб усіх вивести на шлях долі, далекий та невідомий. Девізою його життя було творити вартості духа та інтелекту, що він виявляв у родинному, професійному, релігійному та суспільному житті, залишаючи дітям батьківський заповіт: „Любіть одне одного, Любіть ближнього та свою Церкву, свій народ, якого частиною все будете!".

І хоч дзвони не дзвонять по померлому, однак всі ми відчуваємо, що ми втратили вартісну людину, що була частиною того, що дороге нам усім у нашій спільноті.

Перед душею св. п. І. Павлічки відкрилась брама вічности й нею він попрямував до свого Сотворителя, сповнений високими душевними вартостями, любов'ю до свого народу та добрими ділами, що їх творив за життя.

Помер полковник Василь Іванишин

КИЇВ. – 12 травня у церкві св. Миколая на Аскольдовій могилі відбулася Панахида по св. п. провідникові Всеукраїнської організації „Тризуб" ім. Степана Бандери полковникові Василеві Іванишину, який помер 8 травня 2007 року.

В.Іванишин, доцент Дрогобицького державного педагогічного університету, літератор, політолог, автор таких праць „Українська Церква і процес національного відродження" (1990 рік), „Мова і нація" у співавторстві з Я. Радевичем-Винницьким (1990, 1991, 1992, 1994, 2004 роки), „Нація. Державність. Націоналізм" (1992 рік), „Українська ідея і перспективи націоналістичного руху" (2000 рік), „Непрочитаний Шевченко" (2001 рік), „Вибір нації – 2002" (2002 рік), „На розпутті велелюднім" (2003 рік), „Жерці імпрези" (2003 рік), низки статей національно-суспільної тематики. Націологія завдячує В. Іванишину випрацюванням національно-екзистенційної методології гуманітарних досліджень.

Однією з найбільших його заслуг є створення „Тризуба" імені С. Бандери – всеукраїнської націоналістичної організації з орденським типом мислення і чину, яка в умовах повної ідейної дезорієнтації суспільства взялася за довершення української національної революції для здобуття Української Соборної Самостійної Держави.

Всеукраїнська організація „Тризуб" ім. Степана Бандери

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи" спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Редакція

В глибокому смутку сповіщаємо, що 21 квітня 2007 р., заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

СВ. П.
інженер-фінансист
МИРОН КУЗЬМА

нар. 16 листопада 1916 р. в Скваряві, повіт Золочів.

Похований на місцевому цвинтарі у Веніс Меморіал, Фла.

Покійний залишив у невимовному смутку:
дружину – МАРІЮ
дочок – МАРТУ
– ДЗВЕНИСЛАВУ з мужем ГАРМУТ ГЕЕДЕ
внуків – АЛЕКСАНДРУ
– БОГДАНА
– ДАРІЄН

Вічна Йому пам'ять!

В пам'ять покійного Мирона родина і приятелі склали 1,500.00 дол. на стипендії студентам в Україні, які вивчають українську мову і літературу, в найбільш зрусифікованих областях України. Щира подяка всім жертводавцям.

Горем прибита дружина Марія з дітьми і внуками.

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

св. п.
маестро ЮРІЯ СОЛОВЕЯ

буде відслужена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в неділю, 3 червня 2007 р., о год. 8:30 ранку

в Українській католицькій церкві св. Миколая, 219 President St., Passaic, NJ.

До участи в молитвах просять:
дружина – ЛІСЕЛОТ
син – ЮРІЙ з дружиною ІРЕНОЮ
внуки – БРАНДТ і АЛЕКСІС

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 13 травня 2007 р. відійшла у вічність на 91-му році життя

СВ. П.
ТЕКЛЯ ЩУДЛО

ПАРАСТАС був відправлений 15 травня 2007 р. в похоронному заведенні „Walsh & Labella" у Квінсі.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 16 травня 2007 р. в Українській католицькій церкві Покрови Пресвятої Богородиці у Квінсі, а опісля на цвинтарі св. Духа.

Нехай земля буде Їй пухом!
Вічная Їй пам'ять!
Просимо молитися за душу Покійної.

Ділимося сумною вісткою, що в четвер,
17 травня 2007 р. відійшла у вічність на 80-му році
життя наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ

СВ. П.

АННА ГАВРИЛОВИЧ

нар. 23 вересня 1926 р.
в с. Грабівці, Тернопільської обл., Україна.
Довгі роки була членом парафії св. Апостола Андрія
в Кембел Гол, Н.Й.

Залишилися у смутку:
донька – ІРЕНА ІГНАЧАК з мужем ІВАНОМ
внуки – СТЕФАН, КАТЕРИНА, МИХАЙЛО
сестра ДАРІЯ і брат СТЕФАН в Україні
та ближча і дальша родина.

Вічна Її пам'ять!

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
30 травня 2006 р. нашого улюбленого БАТЬКА

СВ. П.

мґр. ЗИНОВІЯ САВИЦЬКОГО

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ ЛІТУРГІЇ

у слідуючих українських католицьких церквах:

- Катедральний храм св. Володимира Великого, Стемфорд, Конн.
  у вівторок, 29 травня 2007 р. о год. 7:00 веч. і
  в середу, 30 травня 2007 р. о год. 7:30 ранку;
- св. Володимира Великого, Ютика, Н.Й.
  в середу, 6 червня 2007 р. о год. 8:00 ранку;
- Успення Пресвятої Богородиці, Стрий, Україна
  в суботу, 26 травня 2007 р. о год. 8:00 ранку;
- Каплиця Українського Католицького Університету, Львів, Україна
  в середу, 30 травня 2007 р. о год. 12:00 дня.

О молитви за спокій душі Покійного, як рівнож за спокій душі
нашої незабутньої Мами, св. п. д-р Теодозії Савицької,
яка відійшла у вічність 9 травня 1998 р., просять діти:

д-р ЮРКО САВИЦЬКИЙ і
ГАНДЗЯ САВИЦЬКА МИЦАК з родинами.

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями,
що в п'ятницю, 18 травня 2007 р. відійшов у вічність
на 74-му році життя наш дорогий
МУЖ І БАТЬКО

СВ. П.

ПЕТРО БОДНАР

нар. 21 липня 1933 р. в селі Корчмино, Україна.

У глибокому смутку залишилися:
дружина – МАРІЯ
доньки – МІРКА і ЕВА
шваґер – ІВАН МАРЕЦЬКІЙ з дружиною МАРІЙКОЮ

ПАНАХИДА відбулася в четвер, 24 травня 2007 р. о год. 7-ій веч. у Loomis Funeral Home, Apopka, FL.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в п'ятницю, 25 травня 2007 р. о год. 10-ій ранку в Українській католицькій церкві Покрова Божої Матері, 245 Lake McCoy Drive, Apopka FL 32712.

Вічна Йому пам'ять!

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

У глибокому смутку повідомляємо, що
в понеділок, 16 квітня 2007 р.
на 83-му році життя відійшла
у вічність найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА,
БАБА та ТЕТА

СВ. П.

МАРТА КОКОЛЬСЬКА МОСІЙЧУК

нар. 25 березня 1924 р. в Стрию, Україна,
донька покійних Миколи і Надії Кокольських,
мама покійного Андрія та сестра покійної
Галини Яремко з мужем Мироном.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 21 квітня 2007 р. в Українській католицькій церкві св. Тройці, а відтак на „Pine Bush Cemetery" у Кергонксоні, Н.Й.

У глибокому смутку:

муж – КОНСТАНТИН
син – ЮРІЙ КОБРИН з дружиною НІНОЮ та дітьми МИКОЛОЮ і ОЛЕКСАНДРОМ
брат – РОМАН з дружиною МАРТОЮ та дітьми ЛІДОЮ і ЛЯРИСОЮ
племінники родом з Яремків – НЕСТОР, ТАРАС, МАРТА, ГАЛИНА з мужем ОЛЕГОМ ОСТРОВСЬКИМ, МИРОН з дружиною БАНІ та дітьми КЕВИНОМ і РАЄНОМ, МИКОЛА з дружиною ОКСАНОЮ і сином БОГДАНОМ

Вічна Її пам'ять!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого незабутнього і найдорожчого
МУЖА

СВ. П.

інж. ЯРОСЛАВА ЧИПАКА

буде відправлена

**ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
з ПАНАХИДОЮ**

**в суботу, 9 червня 2007 р.,
о год. 8-ій ранку**

в церкві св. Миколая в Пасейку, Н.Дж.

Родину, приятелів і знайомих прошу
о молитви за душу Покійного.

У глибокому смутку залишена

дружина ОЛЬГА

„Нова українська хвиля“ представляє

Збудуймо храм любові“ - Фестиваль української пісні у Стемфорді, Конектикут, 3 червня 2007 року

за участю відомих естрадних виконавців Народних артистів України Павла Дворського та Степана Ґіґи, Заслуженого артиста України гумориста Григорія Драпака, Заслуженої артистки України Лілі Остапенко, Гурту „Черес“ під керівництвом Андрія Мілявського.

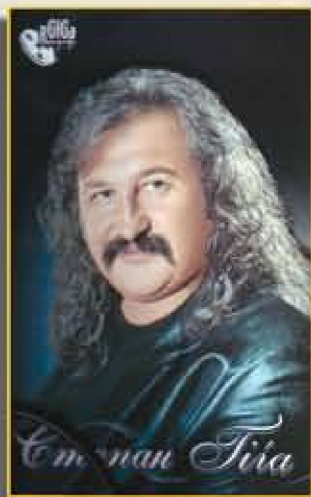

Гурт „Черес“, який популяризує українське мистецтво серед американських глядачів, визнаний фолкльорним центром при бібліотеці конґресу США найкращою українською фолкльорною групою Америки. Він виступав у Лінкольн-центрі, в американських радіо та телепрограмах.

У Дітройті, Стемфорді, Випані, Ню-Джерзі Вас веселитиме найкращий гуморист сучасної української естради Григорій Драпак, що гідно продовжує традиції знаменитих українських сатириків Остапа Вишні та Павла Глазового, улюбленців глядачів Штепселя і Тарапуньки.

Пісня „На могилі моїй, посади яворину“ в пам'ять Назарія Яремчука у виконанні Степана Ґіґи облетіла весь світ.

Програма фестивалю:

11:30 – Літургія – молитва за Україну, головний служитель Владика Павло Хомницький, ЧСВВ, Єпископ Стемфордський;

1:00 – початок концертної програми за участю відомих артистів з України. На фестивалі Вас частуватимуть смачними українськими стравами. У продажі – вироби народного мистецтва; відео та музичні диски, українські книжки.

Оргкомітет

Концерт-презентація „Нової української хвилі“ в Українсько-Американському культурному центрі у Випані, Ню-Джерзі, в суботу, 2 червня 2007 р., о 7 годині вечора, за участю Народних артистів України Павла Дворського, Степана Ґіґи та Заслуженого артиста України, гумориста Григорія Драпака.

Інформаційними спонзорами акції „Збудуймо храм любові є газети: „Закордонна газета“, „Міст“, „Віче“, „Америка“, „Сівач“, „Національна трибуна“, Інтернет-газета „Нової української хвилі“ (newwave4.org).

Головний спонзор: Український Народний Союз, видавець газет „Свобода“ і „The Ukrainian Weekly“